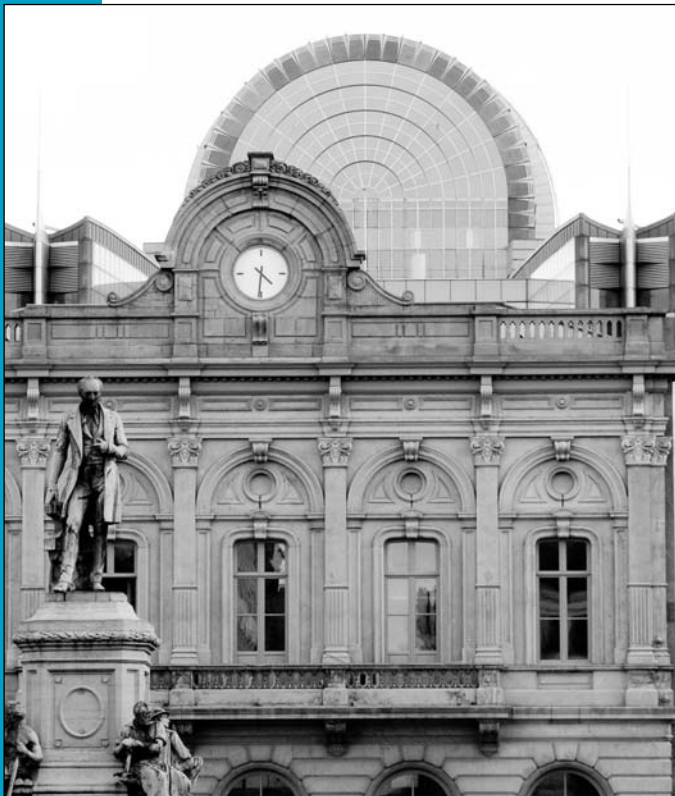

Őszi időzítés

Ősszel várhatóan újabb pályázatok indulnak az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében, augusztus végétől októberig mintegy kétszáz pályázati kiírás jelenik meg.

A kormány júliusban szeretné jóváhagyni az ÚMFT első akcióterveit – mondta *Bajnai Gordon* Budapesten a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége rendezvényén. A miniszter hangsúlyozta: az ősszel megjelenő pályázatok újdonsága, hogy a vállalkozások visszatérítendő támogatásokra is pályázhatnak a jövőben. Bajnai sikerként könyvelte el, hogy az eddigi pályázatok alapján a rendelkezésre álló források iránt meglehetősen nagy az érdeklődés. A miniszter emellett kiemelte: átlagosan kétszeresen túljegyezték a pályázati keretet a támogatásért folyamodó vállalkozások.

A NAGY ÉRDEKLŐDÉS

Az ÚMFT keretében 59 millió forint értékben eddig 18 pályázat látott napvilágot, gazdaságfejlesztési, képzési, akadálymentesítési és infrastrukturális területen – ebből hatot már le is zártak. A Gazdaságfejlesztési Operatív Program (GOP), a Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) illetve a Közép-Magyarországi Operatív Program (KMOP) által odaítélt támogatási összegek együttesen véve meghaladják a 3,1 milliárd forintot, amely érték regionális és kistérségi szintű megoszlása nagy eltéréseket mutat. A Pillaris Tanácsadó Kft. által készített összehasonlító elemzés szerint Budapest vezet a támo-

gatási kérelmek tekintetében, így újra beigazolódik az a tendencia, hogy a fejlesztésre fordítható támogatási összegek nem mindig a valós rászorultságot, inkább a pályázati hajlandóságot, illetve az abszorpciók képességet tükrözik. A három operatív program összesen 705 pályázatot ítelt sikeresnek, amelyből több mint 120 Budapestről érkezett.

JÚLIUSTÓL HÚSZ PÁLYÁZAT

A gazdaságfejlesztést és területi kiegyenlítőddést szolgáló húsz pályázat anyagát a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség már társadalmi vitára bocsátotta. A hátrányos helyzetű kistérségekben induló vállalkozások komplex technológiai beruházásainak fejlesztésére irányuló kiírás tervezett keretében összesen 3,3 milliárd forint támogatásban részesülhetnek. Szintén fontos prioritás a nemzetközi gazdaság vérkeringésébe történő bekapcsolódás, ezért az uniós átlagos fejlettségét el nem érő ún. konvergencia régiókban 2,2 milliárd forintba pályázhatnak nemzetközi szolgáltatási központok létrehozására, illetve fejlesztésére.

A gazdaságfejlesztési program júliusi pályázati kiírásai 1,6 milliárd forinttal támogatják a vállalati folyamatmenedzsment hatékonyságának növelését szolgáló informatikai fejlesztéseket, míg e-kereskedelemre és egyéb e-szolgáltatások bevezetésére 1,3 milliárd forint uniós forrást igényelhetnek gazdasági társaságok, szövetkezetek, egyéni vállalkozók, gazdasági kamarák és egyéb vállalkozási érdekképviselők. Mindkét pályázat esetében 3-20 millió forint támogatás igényelhető, és a költségek legfeljebb 50 %-a lesz támogatható. A hazai KKV-szektor csak nehezen tud megfelelni az uniós és a nemzetközi standardok minőségi követelményeinek, ezért 1 milliárd forintos keret nyílik meg azért, hogy támogassa a minőség-, környezet és egyéb irányítási rendszerek, szabványok bevezetését.

Az ismertetett öt konstrukciót ún. tükröpályázat formájában hirdetik meg Magyarország legfejlettebb régiójában, Közép-Magyarországon is, mintegy 5 milliárdos vissza nem térítendő forrást biztosítva a vállalkozóknak a 2007/2008-as, kétéves periódusra.

Országsszerte folytatódik a kerékpárút- hálózat fejlesztési program. A júliusi pályázati körben az észak-alföldi, a nyugat-dunántúli, a közép-magyarországi és a közép-dunántúli régiókból pályázhatnak erre a célra. A konstrukciók az adott régió kerékpáros közlekedési infrastruktúrájának kialakítására és bővítésére irányulnak, új és meglévő elemek hálózatra szervezésével. Ezen kívül lehetővé teszik a kerékpáros közlekedés-

hez kapcsolódó létesítmények kiépítését is, például biztonságos fedett tárolók, kölcsönzők és szervizek létesítését. A fogyatékossgal élő emberek életminőségének javítása és az önkormányzati felelősségi körbe tartozó közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében újabb akadálymentesítési beruházásokra nyílik lehetőség, ezúttal a Dél-Alföldön, Közép-Magyarországon és a dél-dunántúli régióban.

A budapesti agglomerációhoz tartozó települések, valamint a főváros külső városrészei sok esetben nem rendelkeznek megfelelő kapacitással és minőségű úthálózattal. Ezért indokolt a települési

belterületi földutak állandó burkolattal történő ellátása, és a kiegészítő infrastruktúra kiépítése. A közúthálózat fejlesztése, az átmenő forgalom enyhítése, a levegő- és zajszennyezés csökkentése hozzájárul az érintett települések lakói életminőségének javulásához is. Az érintett közép-magyarországi régió önkormányzatai a problémákhoz mérten jelentős beruházásokra kapnak lehetőséget a regionális operatív program keretéből. Észak-Alföld más természetű problémákkal küzd, a településrészek közötti közúti közlekedési kapcsolatok hiányával. A közszolgáltatások könnyebb és gyorsabb eléréséhez szükséges a települések közötti hiányzó közúti szakaszok kiépítése. Ennek megvalósításához nyújthat segítséget az önkormányzatoknak a júliusi pályázati kiírás.

ÚJ ELEMEL

Tartja magát továbbra is az új pályázati filozófia, miszerint a kis- és középvállalkozások nem adományt kapnak a forrásokból, hanem kemény kritériumoknak is meg kell felelniük. Ez versenyhelyzetet teremt a vállalkozások között, mivel az ÚMFT alapvető célja a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás ösztönzése. „Ha azt akarjuk, hogy középtávon a magyar GDP bővülése visszatérjen a korábbi 4 százalékos körüli szintre, akkor a hazai vállalkozásoknak is ezt szem előtt kell tartaniuk, és csak akkor kaphatnak állami és uniós forrásokat, ha vállalják a folyamatos bővülést, árbevételeik növelését.” – mondta Bajnai Gordon.

A visszatérítendő programok közül először ősszel indul útjára a mikrohitel program, majd az úgynevezett hitelfortfólió program. A kormányzat jelenleg arról tárgyal a bankokkal, hogy egy nagyobb hitelfortfólió mögé, mintegy 100 millió forint keretig állami garanciát nyújtana az állam a kereskedelmi bankoknak.

Szintén ősztől indulnak a pólusprogramok, amelyeknek az a célja, hogy hét nagy vidéki város

rákerüljön az Európa fejlett gazdaságát bemutató térképre. A pólusprogramok olyan gazdaságfejlesztési céllal indulnának, amelyek egy-egy adott nagyobb vidéki városban elősegítenék az ottani biotechnológiai, nanotechnológiai vagy más csúcstechnológiai fejlesztéseket, de a pólusprogramokban nem csak csúcstechnológiai fejlesztésekkel lehetne részt venni, a lényeg az, hogy magas hozzáadott értéket állítson elő az adott induló program.

AGGÁLYOK

A civil szervezetek a civil szektor megerősítésének támogatását hiányolják az ÚMFT-ből, ez ügyben nyílt levélben szorgalmazták Gyurcsány Ferenc kormányfő közbenjárását. A társadalmi szervezetek szerint a tervnek sokkal hangsúlyosabban kell támogatni az önszerveződő közösségeket és az egész civil társadalom megerősítését, mint ahogyan ennek fontosságát az Európai Unió és a magyar kormány is gyakran hangsúlyoztatja. A szervezetek ragaszkodnak ahhoz, hogy a kormány az ÚMFT Társadalmi Megújulás Operatív Programon belül jelentősen emelje meg a közösségi kezdeményezéseket, az önkéntesség és a civil szolgáltató szervezetek fejlesztésére szánt forrásokat. Nehéz beszélni úgy a fenntartható fejlődésről, hogy közben ez elérhető egyetlen jelentős fejlesztési forrásból, az EU pályázati rendszerből kizsorítják a közösségi, szociális és környezeti szemléletformálási intézkedéseket – olvasható a levélben.

A turisztikai vállalkozók sem elégedettek, mivel az ÚMFT-ben az ágazat nem jelenik meg önálló operatív programként, így a regionális operatív programok által lesz lehetőség a fejlesztésekre. Ráadásul az Európai Bizottság szekértői már jelezték, hogy a turisztikai fejlesztések a korábbi időszaknál szigorúbb megítélés alá esnek, ennek hátterében pedig a korábban benyújtott programok kidolgozatlansága áll. A Bizottság felvetette, hogy a termálutizmusban lévő potenciált erősíteni kellene, továbbá túlzottan találta a turizmuson belül a szálláshelyek fejlesztésre szánt forrásokat, ugyanakkor Magyarország továbbra is úgy látja, hogy világos elvek mentén indokolt a kisebb szálláshelyek fejlesztése, illetve a meglévők színvonalának javítása.

Brüsszel jóváhagyta az Új Magyarország Nemzeti Fejlesztési Tervet, de még nem tisztázott, hogy pontosan mire és hogyan költethetjük el a közösségi fejlesztési pénzek ránk eső részét. Így a fentebb részletezett pénzcsoportok csak elvileg nyílnak meg, ahhoz hogy a pénzt le is tudják hívni a vállalkozások, ahhoz még folytatni kell a december óta húzódozó tárgyalásokat az ágazati és regionális operatív programokról az Európai Unió illetékeseivel. A tárgyalások lezárása nyár vége előtt nem várható, így elvileg ez előtt pályázatokat sem írhat, illetve írhatna ki a kormány.

Kondert Annamária

Szerződéses dilemma előtt az Európai Unió?

Megéri-e egy gyors megállapodás érdekében jelentős engedményeket tenni az alkotmányos szerződés lényegi, tartalmi kérdéseiben? – egyebek mellett ezzel a dilemmával szembesültek hétfői külügyminiszteri találkozójukon és a hétvégi uniós csúcs előtt az EU-27-ek. A luxembourgi EU-külügyminiszteri tanácsülésen úgy tűnt, hogy Lengyelország egyelőre magára maradt azzal a követeléssel, amit szinte mindenki az új, módosított uniós szerződésről kötendő politikai megállapodás legfőbb akadályának tekint: a kettős többség elvére épülő szavazási rendszer megváltoztatásával. A soros német EU-elnökség szerint ugyanis 26 uniós tagállam egyöntetűen azon az állásponton van, hogy a bukott alkotmányos szerződés intézményi részeit – amelyek kényes egyensúlyon alapulnak – nem szabad bolygatni, különben fennáll az a veszély, hogy az egész csomag elemeire esik szét. Diplomataik szerint sokatmondó, hogy miközben a lengyel miniszterelnök követelése elutasítása esetén az egész politikai megállapodás megvételével fenyegetőzik a csütörtöki kezdődő EU-csúcs, Varsó még mindig nem terjesztett be hivatalos javaslatot a szavazási rendszer módosítására, ehelyett a sajtóban közzétett egy dokumentumot, amiben az általa javasolt „négyzetgyökös” számítási módszer előnyei mellett érvel (a kettős többség helyett minden tagállam szavazati súlyát népességszámának négyzetgyöke alapján számolnák ki). Ebben a pillanatban a lengyel vétó az, ami a tagállamok többsége szerint a legnagyobb fenyegetést jelenti a hétvégi alkura, amely megnyitná az utat egy, a bukott alkotmányt felváltó módosított uniós szerződés elfogadása előtt egy rövid kormányközi konferenciát követően. A külügyminiszterek, akik vasárnap munkavacsorán először vitatták meg a témát 27-es körben, abban egyetérteni látszanak, hogy a kockázatos referendumok elkerülése érdekében alkotmány helyett hagyományos szerződést kell elfogadni és törölni kell a szövegből azokat a jelképeket (EU-zászló, himnusz), amelyek államokra jellemző jegyekkel ruháznák fel az EU-t. Az ülést követően Göncz Kinga magyar külügyminiszter is úgy vélekedett, hogy a megállapodás érdekében engedményeket lehet tenni a formában, a tartalomban azonban lehetőség szerint nem (ilyennek tekintik a magyar diplomácia például az Alapvető Jogok Chartáját). Megfigyelők szerint ez lehet a kulcskérdés, hogy tudniillik nem kell-e túl nagy árat fizetniük az eredeti alkotmányos szerződést ratifikáló orszá-

goknak tartalmi kérdésekben, csak azért, hogy ne késsenek tovább az égetően szükségessé vált intézményi reformok. A munkavacsorán a lengyeleken kívül a britek, a hollandok és a csehek léptek fel külön igényekkel. A britek például az EU egységes jogi személyiségét vagy az alapjogi charta jogilag kötelező érvényét kérdőjelezték meg, a hollandok a nemzeti parlamentek ellenőrző szerepét erősítették, a csehek pedig egy olyan mechanizmust szorgalmaznak, ami lehetővé tenné hatáskörök elvonását az Európai Uniótól. Ezek a követelések, vagy legalábbis egy részük jelentős visszalépést jelentenének azok számára, akik egy erősebb Uniót és mélyebb integrációt óhajtanak. A leggyakrabban elhangzó szó a résztvevők szájából mindenestre az óvatosan optimista várakozás volt a hét második felében kezdődő uniós csúcs előtt. Angela Merkel német kancellár, az EU soros elnöke ugyanakkor szűkebb körben állítólag 50-50 százalékos esélyt adott a megegyezésnek.

Forrás: BruxInfo

Az egész ország számára nagy megmérettetés jön 2011 első fél évében Toborzó az EU-elnökségre

Bár még három és fél év van hátra a 2011-es magyar EU-elnökség kezdetéig, a felkészülés már megkezdődött az egész ország számára összefogást igénylő feladatra. „Kormányzati szempontból az elnökség előkészítése, megszervezése és sikeres lebonyolítása sokkal nagyobb kihívást támaszt, mint amekkorát a foci Eb jelentett volna” – érzékelteti a tennivalók nagyságát egy kormányzati illetékes. 2011. január és június között hazánk lesz a felelős az Európai Unió politikai irányításáért, Magyarország jelenik meg az EU „hangjaként”, illetve „arcaként” az egész világ előtt. A pozíció ráadásul különleges lehetőséget biztosít Magyarországnak számára, mivel a fél éves elnökségi programon keresztül hazánk részben azt is meghatározza, milyen ügyek kerüljenek az EU napirendjére. Az elnökség betöltése Magyarországnak számára a jelenlegi becslések szerint 40–80 millió euróba (10-20 milliárd forintba) kerül majd – mondta lapunknak Iván Gábor külügyminisztériumi szakállamtitkár. Ebből kell fedezni a 2011 első fél évében hazánkban rendezendő tíz-tizenöt informális miniszteri tanácsi ülés és a száz körüli szakértői találkozó költségeit is (a hivatalos tanácsulások és az egyéb, összesen mintegy kétezer találkozó és rendezvény zömét persze Brüsszelben, illetve Luxembourgban tartják majd, az uniós büdzsé terhére). Arról

Nem változott sem Merkel, sem Kaczynski álláspontja

Nem változott sem Angela Merkel német kancellár, sem Lech Kaczynski lengyel elnök álláspontja az Európai Unió alkotmányos válságának megoldásáról berlini találkozójukon a lengyel államfő szerint, aki késő este, már Varsóban nyilatkozott újságíróknak. „Egyelőre mindkettőnk megmaradt saját korábbi álláspontja mellett, de meggyőződésünk, hogy csütörtöki és pénteken (az állam- és kormányfők brüsszeli csúcstalálkozóján) sikerre kell vinni a dolgot” – mondta Kaczynski.

Lengyelország nem akar elszigetelődni az EU-szerződés vitájában

Lengyelország kompromisszumra törekszik az Európai Unió új alkotmányos szerződésére vonatkozó követelése kapcsán, és el akarja kerülni, hogy elszigetelődjék a vitában – jelentette ki Lech Kaczynski lengyel elnök. Kaczynski ezt a Varsóban tartózkodó Nicolas Sarkozy francia államfő előtt fejtette ki. Sarkozy varsói tárgyalásainak az a célja, hogy rávegye a lengyel vezetést: álljon el vétőfenyegetéstől, vagyis ne akadályozza az új európai szerződés elfogadását. Lengyelország arra akarja rábírní az EU vezetőit, hogy kezdődjenek tárgyalások az uniós új döntéshozatali rendszerére vonatkozó varsói javaslatról.

Némi előrehaladást hozott az EU-külügyminiszterek luxembourgi találkozója

Hozott némi előrehaladást az uniós tagállamok külügyminisztereinek 2007. június 18-ai esti, az EU-alkotmány további sorsával foglalkozó luxembourgi találkozója, de a legvitatottabb kérdésekben megmaradtak a véleménykülönbségek. Több külügyminiszter szerint a tanácskozás résztvevői lényegében beleegyeztek, hogy az új, kidolgozandó szöveg ne alkotmány, hanem egyszerű EU-szerződés legyen. Abban is egyetértés született, hogy a dokumentumból hagyják ki az olyan szimbólumokat, mint a közös himnusz, vagy a zászló. Ugyanakkor mind Lengyelország, mind Nagy-Britannia kitartott saját feltételei mellett: az előbbi a minősített többségi döntéseknél alkalmazott szavazási súlyok rendszerének megváltoztatását kérte, a második pedig azt, hogy az EU alapjogi chartája – amely az eredeti alkotmány részét képezte – ne legyen jogilag kötelező érvényű dokumentum. Ha ezekben az ügyekben, s még néhány más, az uniós alkotmánnyal kapcsolatos követelésben nem születik megállapodás legkésőbb a csütörtök-pénteki brüsszeli EU-csúcs, az a csúcstalálkozó kudarcát jelentené, és újabb súlyos válságba taszítaná az Európai Uniót.

ugyan még nincs döntés, hogy a nem hivatalos miniszteri találkozónak mely városok adnak helyet, de a korábbi elnökségek szinte kivétel nélkül „szétszórta” ezeket a rendezvényeket az országok különböző pontjaira, ezzel is „közelebb vive” az EU-t a lakossághoz. Ezt a példát vélhetően hazánk is követi majd. A felkészülés idej feladatai elsősorban a megfelelő humán erőforrás biztosítására összpontosulnak. Többek között a munkacsoportok vezetői posztjaira (ebből 250 van), az üléseken a Magyarország feliratú tábla képviselőjére jól képzett szakértőket, az operatív feladatokra pedig logisztikusokat, tolmácsokat is keres majd a Miniszterelnöki Hivatal. A soros elnöki tisztség el látásához nagyságrendileg 1000-1200 szakember kell. A kulcsvezetők egy részét még ebben az évben kiválaszthatják, az operatív munkatársak felvétele viszont akár 2009-ben is ráér. Úgy tudjuk, június végén több miniszter is egyeztet arról, mik legyenek a kiválasztás kritériumai, augusztus végére pedig kiderül, milyen posztokra és hány embert alkalmaznak majd. Az már most biztos, hogy a szakmai ismeretek mélysége és a nyelvtudás minden pozícióban kiválasztási kritérium lesz, míg a vezetői posztokon a tárgyalástechnikai szint, a konfliktuskezelés is befolyásolja, ki nyerheti el az állást. 2007. év végére várhatóan a képzési tervek is elkészülnek, ezek például a nyelvi, a vezetői, a tárgyalástechnikai kompetenciák fejlesztésére irányulnak. A kiválasztottak készségeit, ismereteit felméri, és a képzések development center (fejlesztőközpont) keretén belül zajlanak majd. Ez egy olyan integrált eljárás, amely többféle technikát (interjúk, tesztek, szituációs gyakorlatok, elemző-szervező feladatok stb.) alkalmaz, hogy a munkatársak egyéni kompetenciáit mérje és fejlessze. Jelölés és pályázat útján lehet elnyerni a tisztségeket – mondta lapunknak Szetey Gábor. A Kormányzati Személyügyért Felelős Államtitkárság vezetője jelezte: számítanak azon munkatársak egy részére, akik jelenleg Magyarország képviselőjét látják el az unióban. Az EU-elnökség mindössze fél évig tart, így kérdés, hogy a kiválasztott, felkészített, komoly kapcsolati tőkére és uniós tapasztalatra szert tett profik karrierje hogyan alakul a soros elnökség végével. Szetey Gábor bízik abban, hogy jó néhányan maradnak: „A 2011. évi kihívás hatalmas lehetőség arra, hogy a közigazgatás behozza másfél évtizedes lemaradását, fejlődjön a kultúrája, vonzza és megtartsa a tehetségeket” – hangsúlyozta. Bár épp a Szetey névvel fémjelzett teljesítményértékelő rendszer addigra a teljes közigazgatásban működik majd, s

várhatóan a jutalmak mellett akkor már a fizetések mértékét is befolyásolja, kérdés, hogy a javadalmazás elég lesz-e a profik megtartásához. Az államtitkár kiemelte: lényeges, hogy a stratégiai kérdésekben ötpárti egyetértés legyen. Jó példának tartja a szlovén megállapodást. Ott most május közepén ugyanis több politikai párt is egyezséget kötött, hogy amíg 2008 első fél évében Szlovénia tölti be az Európai Unió soros elnöki tisztségét, nem támadják nyíltan a kormányt. A magyar elnökségi munka szakmai-tartalmi előkészítése várhatóan a jövő év elején indul. Itt segíteni fog, hogy hazánk Spanyolországgal és Belgiummal szoros együttműködésben, afféle elnökségi „trojka” tagjaként áll majd az unió kormányrúdjánál a másfél éves elnökségi ciklus utolsó féléves periódusában. A másfél évre vélhetően közös elnökségi programot dolgoz majd ki a három állam, annak megvalósítása és a spanyol, illetve belga fél évvel való összehangolása azonban Magyarország feladata lesz. Az elnökségi programot hozzávetőleg 90 százalékban az unió belső fejlődése, az előző elnökségek alatt elért eredmények (vagy éppen kudarcok) határozzák meg, az aktuális elnökség mozgásterét tehát nem szabad túlbecsülni. A kilenc tanácsi formációban azonban így is az érintett magyar miniszterek lesznek felelősek az uniós munka irányításáért, az ülések menetrendjének és napi-rendjének tervezéséért, az elérendő célok meghatározásáért, a kompromisszumos javaslatok kidolgozásáért. Ez feltételezi az egyes témák, dossziék beható ismeretét, már jóval 2011 előtt.

Forrás: VG

Sarkozy és a kelet-európaiak Blairt szeretnék EU-elnöknek

Tony Blair távozó brit kormányfőt szeretné az Európai Unió majdani elnöki tisztségében látni Nicolas Sarkozy francia elnök – írta a szombati Financial Times. A londoni gazdasági napilap értesülése szerint Sarkozy a jövő heti uniós csúcson közeledtével már fel is vetette az elképzelést más EU-vezetőknek, köztük Angela Merkel német kancellárnak. Blair ellen szól, hogy nem sikerült bevennie Nagy-Britanniát az euróövezetbe, és az is, hogy az iraki háborút ellenző tagállamokban, köztük Olaszországban és Spanyolországban népszerűtlen. Ugyanakkor Tony Blair támogatásra számíthat Franciaország és Németország, több liberális észak-európai tagállam, valamint a közép- és kelet-európai EU-országok részéről. A Downing Street-i miniszterelnöki hivatal csak annyit közölt az

Takács Albert: nincs késés a schengeni övezet bővítésében

Továbbra is bizonyosnak tűnik, hogy a schengeni övezet kiterjesztése Magyarországra és más új európai uniós tagokra a szárazföldi és a vízi határok tekintetében december 31-vel megtörténhet – jelentette be Takács Albert rendészeti és igazságügyi miniszter Luxembourgban, az EU-tagállamok bel- és igazságügyi-minisztereinek találkozájáról az MTI-nek nyilatkozva. Felszólalásában Takács Albert emlékeztetett arra, hogy nem magyar hibából, de a csatlakozással kapcsolatos uniós pénzügyi források Magyarországnak kicsit később állnak rendelkezésre, miközben a feladatok azonnal teljesítendőek. A kormány ezért átutamezési kérelemmel kereste meg az Európai Bizottságot, és Franco Frattini biztos most értesítést adta, hogy ezt a kérést el fogják fogadni.

Az Európai Unió szerint Magyarország pénzügyi stabilizációja jó úton halad

Magyarország hatékony intézkedéseket hozott annak érdekében, hogy államháztartásának tetemes hiányát az Európai Unió által kívánatosnak tartott szintre szorítsa le, ezért további szigorító intézkedésekre nincsen szükség Brüsszel részéről – tartalmazza az Európai Unió előkészületben lévő jelentéstervezete. Az Európai Bizottság Magyarország pénzügyi helyzetéről szóló jelentését két nap múlva hozza nyilvánosságra. A Reuters hozzáfutott a tervezethez, amely szerint Magyarország jó úton halad afelé, hogy államháztartásának hiányát 2009-re vállalatának megfelelően a bruttó hazai termékhez viszonyított 3 százalék körüli szintre szorítsa le. „Magyarország hatékony intézkedéseket hozott (az államháztartás hiányának csökkentésére) az április 10-i határidőig... Ennek megfelelően további intézkedésekre jelenleg nincs szükség a túlzott deficiteljárás keretében” – olvasható a tervezetben.

Almunia: nehéz, de szükséges reformok útján jár Magyarország

Nehéz, de szükséges reformok útján jár Magyarország annak érdekében, hogy konszolidálja államháztartását, hangoztatta brüsszeli sajtótájékoztatóján Joaquín Almunia, az Európai Bizottság pénzügyi felelőse. Megerősítette, hogy jelenleg a testület pozitívan értékeli a magyar kiigazítási pályán tett lépéseket, és erről fog beszámolni az európai uniós tagországok pénzügyminiszteri tanácsának. Leszögezte ugyanakkor azt is, hogy a bizottság még lát kockázatokat a magyar program végrehajtását illetően. Magyarország úton van afelé, hogy legkésőbb 2009-re az uniós kívánalmaknak megfelelően a hazai össztermék 3%-ának megfelelő szint alá szorítsa államháztartási hiányát – áll a hivatalos értékelésben amelyet az EB adott ki a konvergencia-program teljesítésének állásáról áprilisban benyújtott

ügyben a lappal, hogy „teoretikus állásokról” szóló megbeszélések nem képezik tárgyát az új uniós alapszerződésről folyó „kényes” egyeztetéseknek. A szerződésben tervként szerepel az EU-elnöki és külügyminiszeri tisztség megteremtése 2009-ben; az elnöki poszt a hathónapos rotációs elnöki rendszer helyébe lépne – írta a Financial Times. Tony Blair, aki tíz éve áll a brit munkáspárti kormány élén, június 27-én adja át a miniszterelnöki tisztséget jelenlegi pénzügyminiszterének, Gordon Brownnak. Arról, hogy utána mit fog csinálni, egyelőre csak találgatások vannak forgalomban, de az EU-elnöki poszt ezek között jó ideje visszatérően felmerül.

Forrás: (MTI)

Alkotmány:

a csúcsra marad a döntés

Biztossá vált, hogy az EU leendő alapszerződésében nem szerepel majd az alkotmány szó. Az eredeti tervezetből kikerültek a közös európai zászlóra, illetve himnuszra vonatkozó, föderatív jellegű utalások, azonban az euróra történő utalás megmaradt a dokumentumban, miután ezekben a kérdésekben egyezsége jutottak a tagállamok külügyminiszterei vasárnapi luxembourgi találkozójukon. Az EU föderatív jellegének erősítését elutasító tagállamok megnyerése érdekében az ülésen megállapodás született arról is, hogy az átalakított alkotmány szerződés csupán a nizzai szerződés módosítása lesz. A fenti megállapodások ellenére azonban továbbra is számos fajsúlyos kérdés (az EU jogi személyisége, tanácsi szavazati súlyok) maradt nyitva, így ezen ügyekben várhatóan a csütörtök–pénteki EU-csúcsra marad a döntés. Brüsszeli diplomáciai körök szerint előfordulhat, hogy a tanácsi szavazatok ügyében a soros elnök Németország egy utolsó ajánlatot tesz Lengyelország számára. E szerint a Varsó által elutasított kettős többség elvet (amely szerint az uniós jogszabályokat a tagállamokat képviselő miniszterek 55 százalékának kell elfogadnia oly módon, hogy ők együttesen az uniós népességének legalább 65 százalékát képviselik) az eredetileg tervezett 2009 helyett később, 2011-ben vagy akár 2013-ban vezetnék be. Varsó szerint a kettős többség alkalmazásával megnőne a legnépesebb EU-tagállam, Németország befolyása az uniós döntéshozatalban. Lengyelország ezért azt javasolja: az adott országra jutó szavazati súlyokat a lélekszám milliókban kifejezett számának négyzetgyöke adja meg.

Hamarosan zöld jelzés Brüsszelből az operatív programoknak

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) operatív programjairól a tárgyalások a vége felé közelednek, júniusban befejeződhetnek, majd ezt követi az uniós belső jóváhagyási folyamata. Csökkenhet a turizmusra szánt keret Bajnai Gordon kormánybiztos az operatív programokról folyó tárgyalásokról elmondta, hogy a beadotthoz képest változás lesz a turizmus fejlesztése területén. A bizottság túlzottnak találta a turizmuson belül a szálláshelyek fejlesztésére szánt forrásokat, ugyanakkor Magyarország továbbra is úgy látja, hogy világos elvek mentén indokolt a kisebb szálláshelyek fejlesztése, illetve a meglévők színvonalának javítása, így a turizmus kerete 5-10 százalék között mérséklődhet, amit a regionális operatív programon belül humáninfrastruktúra befektetésre kívánnak fordítani. A bizottság felvetette, hogy a termálturizmusban lévő potenciált erősíteni kellene, továbbá meghatározták, a turizmus mely területét fejlesztik a vidékfejlesztés, illetve az ÚMFT keretében – mondta Bajnai Gordon. Változás lesz az is, hogy az ipari parkok fejlesztése a regionális programokban, a logisztikai parkok támogatása az ágazati programokban valósul meg.

Videkfejlesztés

A vidékfejlesztési keretből kapnak majd támogatást a lovaszathoz, a halászhathoz, a vadászathoz kapcsolódó idegenforgalmi fejlesztések, a többi – köztük a borturizmus – az ÚMFT-hez tartozik majd. A profiltisztítás miatt minden ipari parki támogatás a regionális programokba szerepel, a logisztikai fejlesztések pedig átkerülnek az ágazati – gazdasági és közlekedési – operatív programokba. Korábban az országos ipari parkok fejlesztése a gazdasági, a helyiek fejlesztési forrásai a regionális programokban szerepeltek. A változtatással a GKM ipari park fejlesztési koncepcióját tisztán, a regionális programokon keresztül lehet érvényesíteni, nem pedig felbontva azt az ágazati és regionális operatív programok között.

200 pályázat idén

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) végrehajtása során az idén mintegy 200 pályázati kiírás lesz nyitva. Az ÚMFT keretében január óta 18 pályázati kiírást tettek közzé 59 milliárd forint keretre. Az ÚMFT keretében januárban kiírt pályázatok tapasztalatairól szólva a fejlesztéspolitikai kormánybiztos úgy értékelte, hogy az Európai Unióban is tapasztalható tendencia érvényesül Magyarországon is, a fejletlenebb térségekben a pályázók kevésbé aktívak. A kormánybiztos szerint ez is indokolja, hogy

magyar beszámolórol. Az Európai Unió végrehajtó testülete ugyanakkor azt is hangsúlyozta, hogy ehhez teljes egészében végre kell hajtani a szerkezeti reformok programját. A bizottság szerint nincs ok arra, hogy az Európai Unió újabb ajánlásokat adjon Magyarországnak a magas deficit miatt.

Putyin az EU-orosz viszony javulását reméli a portugál elnökségtől

Moszkva reméli, hogy új erőre kapnak Oroszország és az Európai Unió kapcsolatai, miután Portugália átveszi Németországtól az EU soros elnökének tisztét – mondta kedden Vlagyimir Putyin. Az orosz elnök José Sócrates portugál kormányfővel folytatott moszkvai tárgyalásán adott hangot ilyen reményének. Az ibériai ország július elsején veszi át a soros EU-elnökséget Berlinton. A német elnökség alatt feszült volt az európai integrációs szervezet és Oroszország viszonya. Nézeteltérések jellemezték a Volga parti Szamarában lezajlott EU-Oroszország csúcstekekezletet is. Angela Merkel német kancellár bírálta Moszkvát, amiért belpolitikájában nem tartja tiszteletben a demokratikus elveket. Feszültséget okozott a csúcstekekezleten az EU-tag Lengyelországgal szemben alkalmazott orosz hűsbeviteli tilalom is. Varsó politikai megfontolásokat lát az orosz importtilalom mögött, s az új stratégiai partnerségi szerződésről tartandó európai uniós-orosz tárgyalások megkezdésének megvételével vágtat vissza Moszkvának. Az EU a német elnökség alatt egyértelműen kiállt e vitában Lengyelország mellett.

Az EU szerbiai kártyája

Nem tette könnyebbé a G8-csúcs az Európai Unió szerbiai dilemmáját. Az EU különösen kiszolgáltatott helyzetből próbálja menedzselni szerbiai politikáját, hiszen a koszovói kérdés kezelése formálisan az ENSZ BT hatáskörébe tartozik, tényleges rendeződése pedig tőle független szereplők – a koszovói albánok, a belgrádi kormány, valamint a G8-ülésen a vétője mellett kitarító orosz vezetés – döntésén múlik. Az egyetlen kártya, amellyel az uniós talán hatni tud a kulcsszereplőnek számító szerb politikai elitre, az „európai perspektíva” hangsúlyos tétele. Ez utóbbi konkrét megnyilvánulása a stabilizációs és társulási szerződést célzó tárgyalások holnapi felújítása.

Botrány! Több tízmillió eurós hamis számlák az EU központban

Vizsgálatot indítottak az Európai Unió és Belgium hatóságai, mivel a gyanú szerint uniós bürokraták hamis szerződéseket kötöttek egy takarító vállalatnak, hogy pénzhez jussanak – jelentették be az EU illetékesei hétfőn. Az Európai Bizottság csalás-ellenes hivatala, az OLAF és a belgiumi államügyészség indította el a nyomozást. A belga

a hátrányos helyzetű térségek számára pályázati keretet különítettek el.

Változó bürokrácia

A kormánybiztos beszámolt arról is, hogy egyszerűsítették a pályázati rendszert. Ennek eredményeként a korábbi 4 hónapos eredményhirdetés 3 hétre csökkent, és 10 százalékot sem éri el a formailag hibásan beadott pályázatok aránya. A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapján a pályázatokhoz minden kiegészítő információ elérhető, így például pályázati útmutató, de a pályázati adatlap is.

Forrás: Piac és Profit

A támogatások zömét nem a legrászorultabbak kapják

Hová folynak a segélyek?

Az EU-költségvetésből finanszírozott uniós segélyek nagy részét nem a legrászorultabb országok kapják, illetve a kiterjedt bürokrácia miatt a támogatások jelentős hányada jelentős késéssel jut el az érintettekhez – állítja az Open Europe brit kutatóintézet tegnap bemutatott jelentése. Az OECD-adatokra támaszkodó felmérés szerint 1990–2004 között az alacsony jövedelmű országok számára folyósított összegek aránya az összes EU-segélyen belül 63 százalékról 32-re csökkent. Eközben – jegyzi meg a jelentés – a Nagy-Britannia által kétoldalú alapon folyósított segélyeken belül az alacsony jövedelmű országok számára juttatott összegek részesedése 62-ről 81 százalékra emelkedett. A brit kutatóintézet szerint a legszegényebb országok számára folyósított uniós segélyek arányának megfeleződése azzal magyarázható, hogy az Európai Bizottság a segélyek utalását egyéb, bevándorlás- vagy kereskedelempolitikai célokkal köti össze. Valójában az uniós fejlesztési támogatások nagyobb része ennek következtében nem a legrászorultabb fejlődő országokhoz, hanem közepes jövedelmű, különösen az EU-hoz közeli államokhoz kerül. Például Jamaica egy lakosra vetítve ötvenszer több uniós segélyt kap, mint a sokkal szegényebb Banglades, noha a bangladesi lakosság 83 százaléka él napi 2 dollárnál kevesebből, míg ez az arány Jamaicában csak 13 százalék. A tanulmány az uniós segélyezési politika másik kritikájaként azt jegyzi meg, hogy a támogatások túl későn érkeznek meg az érintett országokhoz. Az Oxfam brit humanitárius szervezet 2004. végi felmérése szerint a segélyek mintegy ötöde több mint egyéves késés után jut el a rászorulókhöz. Ezzel szemben más donorok esetében az egy évnél hosszabb késés csupán a segélyek három

százalékában fordul elő. A jelentés hivatkozik arra az európai bizottsági tanulmányra, miszerint a segélyek csúszását 40 százalékban az uniós adminisztratív eljárások bonyolultsága okozza. További kritikus pontként jegyzi meg az Open Europe jelentése, hogy az EU-segélyek esetében jóval nagyobb a pénzügyi csalások előfordulási aránya, mint az egyéb uniós tevékenységeknél. Miközben a teljes közösségi költségvetésnek mintegy hét százalékát fordítják a segélyekre, addig az EU csalás elleni hivatala, az OLAF pénzügyi visszaélésekkel kapcsolatos vizsgálataink mintegy ötöde ezen támogatási programokra irányul.

Forrás: VG

Áfaszabályozási nézeteltérések Magyarország és az Európai Bizottság között

Visszafizetendő agrárpénzek?

Könnyen elképzelhető, hogy Magyarországnak vissza kell fizetnie egyes agrár- és vidékfejlesztési uniós támogatásokat, ha beigazolódik az Európai Bizottság – egyelőre szakértői szintű – álláspontja a feltételezett túligénylésekről – értesült a Világgazdaság több forrásból. Az EU olyan támogatásleghiányokat firtat, amelyek még 2004–2005-re datálódhatnak. Lapunk érdeklődésére brüsszeli bizottsági források megerősítették, hogy az unió valóban kifogásol egyes korábbi pénzügyi tranzakciókat. Információink szerint az agrártárca szakértői múlt pénteken tárgyalásokat folytattak az ügyben Brüsszelben. Úgy tudjuk, az egyik konkrét vitatott eset a Nemzeti Fejlesztési Terv Agrár- és vidékfejlesztési operatív programjához (AVOP) kötődik, amely 2004–2006-ban volt érvényben. A mai brüsszeli kifogások végső soron egy korábbi áfaszabályozási gyakorlatra, mégpedig az úgynevezett áfaarányosítási előírásra vezethetők vissza. Ennek leegyszerűsített lényege, hogy a pénzügyi tárca „nem engedte visszaigényelni” a piaci szereplőknek az általános forgalmi adó egy részét azokban az esetekben, amikor tevékenységeikhez, beruházásaikhoz nemzeti vagy uniós támogatásokat használtak fel. A szabályozás értelmében az államháztartási – beleértve tehát az uniós – támogatásban részesülő magyarországi adóalanyok nem vonhatták le az összes, egyébként levonható áfát. A le nem vonható részt úgy kellett megállapítaniuk, ahogyan a kapott támogatások aránylottak összköltségeikhez. Az akkor 25 százalékos áfa elvesztése jelentősen rontotta volna az igénylők fejlesztési pozícióit, ezért 2005-ben Magyarország módosította az agrárberuházásokat finanszírozó AVOP szabályait. A változtatások értelm-

Le Soir című lap leplezte le azt, hogy a bizottság alkalmazottai az elmúlt években mintegy 60 millió euró értékben hamis szerződések kötötték egy belga takarító céggel. Az uniós illetékesei szerint a szerződésekben 44 millió euró szerepelt, de ennek csak egy részét tulajdoníthatták el, mivel tényleges teljesítés is történt. Az EU különben évi 500 ezer eurót fordít tisztításra. A lap megírta, hogy az érintett cég könyvelőjét elbocsátották az állásából, mivel feltárta, hogy a vállalat az uniótól el nem végzett munkákra vesz fel pénzt. Legutóbb márciusban tartóztattak le egy olasz üzletembert és két uniós alkalmazottat hasonló, uniós szerződést érintő korrupciós ügyben. Az esetek kapcsán az EU szóvivője emlékeztetett arra, hogy Jose Manuel Barroso bizottsági elnök „nulla toleranciát” tanúsít a csalásokkal, az adófizetők pénzének, az uniós forrásoknak pazarló felhasználásával szemben.

Uniós kifogások az Új Magyarország Vidékfejlesztési Tervvel kapcsolatban

Kétszáznegyven kérdéskörben, fejezetenként három-nyolc konkrét kérdést, kifogást fogalmazott meg az Európai Unió az Új Magyarország Vidékfejlesztési programmal kapcsolatban. Ez valószínűleg azt jelenti, hogy a mintegy 1400 milliárd forintos fejlesztési forrásról az év végéig nem lesz megállapodás, tehát az idén nem jut pénz a beígért pályázatokra. A tárca nem tudott konkrét információkkal szolgálni az ügyek állásáról. Információink szerint már a múlt hét óta a kormány kezében van az európai közösség véleménye a februárban benyújtott Új Magyarország vidékfejlesztési programról. A tét hét éven át összesen 1400 milliárd forintnyi támogatás, a pályázatokat 70-80 százalékban az unió finanszírozza. Ángyán József országgyűlési képviselő, a mezőgazdasági bizottság fideszes tagja tegnap kapta meg a brüsszeli dokumentumot. Lapunknak elmondta: a harminckét, sűrűn teleírt oldalon a közösség 240 nagy kérdéskört vet fel problémaként, s kérdéskörönként három-nyolc konkrét kérdésre vár választ a kormány terveivel kapcsolatban. Ez azt jelenti, hogy a támogatási pénzek felhasználásáról az év vége előtt nagy valószínűséggel nem lesz aláírt szerződésünk, ennek hiányában pedig nem folyósítják a pénzt. A bizonytalanság ellenére a kormány mégis írt ki pályázatokat az Új Magyarország vidékfejlesztési program bizonyos jogcímeire, anélkül, hogy létezne érvényes megállapodás az unió közösségével, és anélkül, hogy a terv pénzügyi sarokszámait egyáltalán legalább itthon társadalmi vitára bocsátották volna, mielőtt benyújtották Brüsszelnek. Sőt, Ángyán József elmondása szerint még a parlament sem ismerhette, s vitathatta meg az egyes támogatási címek kapcsán igényelt összegeket.

mében a támogatásokat nem a pályázatokban szereplő nettó összeg, hanem az áfával növelt bruttó érték alapján lehetett igényelni. Így a piaci szereplők a beruházások áfatartalmára is uniós és nemzeti forrásokat kaphattak. Információink szerint a mostani tárgyalások tétje az lehet, vissza kell-e fizetnie a magyar államnak vagy a jogosultaknak az áfarésze eső EU-támogatásokat. Az AVOP összesen 105 milliárd forint támogatást közvetített 2004–2006-ban, amelynek 75 százaléka uniós, 25 százaléka nemzeti forrás volt. FVM-es értesítéseink szerint a bruttósított beruházási értékek alapján körülbelül fél évig igényeltünk EU-forrásokat 2005-ben. Valószínűsíthető ugyanakkor, hogy a sokat támadott hazai áfaszabály az AVOP-on kívül más (tulajdonképpen valamennyi egyéb) agrártámogatást is érinthet. A magyar agrárgazdasági szereplők évi 300–310 milliárd forint nemzeti és uniós dotációt vehettek igénybe 2004–2005-ben. Az áfaarányosítási szabály hazánk uniós csatlakozásának időpontjában is fennállt, s a kormányzat kezdeményezésére a parlament csak 2005 végével törölte el. Ebből adódik a mostani probléma is. Lapunknak korábban többször nyilatkozó adószakértők szerint ugyanis a szóban forgó szabály ebben az intervallumban nem volt összeegyeztethető a közösségi áfairányelv-

vel, mivel a direktíva értelmében e passzust az adóalanyoknak csak egy csoportjára lehetett volna alkalmazni. (Csak azokra, amelyek áfaköteles és áfamentes tevékenységet is végeztek.) Ezt támasztja alá az Európai Bíróság két 2005. őszi ítélete is egy-egy a hazaira kitértetiesen hasonlító spanyol és francia áfaelőírás kapcsán. Hazánk a 2004. május 1-jei uniós csatlakozás óta úgy járt el, hogy a lehívott közösségi agrártámogatások terhére számolta el az uniós támogatásra jutó, le nem vonható áfát. Vagyis a büdzsébe áramlott pénzek egy bizonyos hányada abból származott, hogy – állítják ágazati szakértők – a kormányzat a hazai szabály alapján az uniós rész után le nem vonható áfának megfelelő összeget agrártámogatásként igényelte Brüsszeltől, ám gyakorlatilag az a költségvetési lyukak betömésére szolgált. Éppen e gyakorlatból fakadhat, hogy az áfatűgy az agrártámogatások széles körére kiterjedhet. Most ezeket a pluszként lehívott összegeket veheti vissza az EU, éppen arra hivatkozva, hogy az ominózus passzus nem volt EU-konform. Kalkulációink szerint milliárdos nagyságrendű tételről van szó. Szakértők furcsállják, hogy egyelőre az Európai Bizottság adó- és vámügyekben illetékes főigazgatósága még nem indított eljárást hazánkkal szemben. Éppen ebbe kapaszkodik bele a pénzügyi tárca:

lapunk megkeresését ugyanis azzal az indokkal utasította el, hogy az EU illetékes szervének hivatalos álláspontját még nem ismerik. A most kirobbant ügy további hullámokat korbácsolhat. Az uniós fellépésének alapját – mint írtuk – az teremtetten meg, hogy több mint másfél éven át közösségi jogot sértő törvényrész volt hatályban. A kabinet azonban nem visszamenőleges hatállyal semmisítette meg a gondot okozó passzust – ami csakis fiskális megfontolásokkal magyarázható, hiszen visszamenőleges eltörlés esetén 40–50 milliárd forintnyi, korábban le nem vonható áfát késedelmi pótlékkal növelten kellett volna viszszaadnia a gazdálkodó szervezeteknek, vállalkozóknak. Márpedig adótanácsadók szerint az Európai Bíróság döntésének megfelelően így kellett volna eljárnia. (Persze azóta közülük többen már konkrét lépéseket is tettek a pénz visszaszerzése érdekében, beleértve ügyük bírósági útra terelését is, sőt ez a fejlemény még többeket sarkallhat valamilyen lépésre.) A mostani ügy üzenete szintű az, hogy egy nem visszamenőleges eltörlött rossz szabály miatt adódik hazánknak most problémája. Lapunk azt firtató kérdésére, hogy ezt látva tervezi-e a pénzügyi kormányzat a visszamenőleges megszüntetést, ugyancsak kitérő választ kaptunk.

Forrás: VG

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS Kultúrák Közötti Párbeszéd Európai Éve 2008 Magyarországi pályázat

PROGRAMOK ÉS PROJEKTEK A KULTÚRÁK KÖZÖTTI PÁRBESZÉD EURÓPAI ÉVÉRE

Keressük a 2008-as év legígéretesebb interkulturális programjait, projektjeit, amelyek méltóan illeszkednek az Európai Unió „Kultúrák Közötti Párbeszéd 2008-as Európai Éve” kezdeményezésébe. A kiválasztott események a jelentős szakmai elismerés mellett (nem anyagi jellegű) támogatást is kapnak kezdeményezésük megvalósításához.

MIT TAKAR A KULTÚRÁK KÖZÖTTI PÁRBESZÉD 2008-AS EURÓPAI ÉVE KEZDEMÉNYEZÉS?

Az Európai Unió 2008-at a Kultúrák Közötti Párbeszéd Európai Événak nyilvánította. Az uniós program fő célkitűzése a kulturális párbeszéd lehetővé tétele, elősegítése a tolerancia és a kulturális sokszínűség jegyében. Nem csak a kultúra terén kívánják ösztönözni a párbeszédet: a cél a szektorokon átívelő együttműködés olyan területek bevonásával, mint az oktatás, a civil szféra, az ifjúság vagy az esélyegyenlőség, szociális ügyek.

Az év programjainak mind európai mind nemzeti szinten elsősorban a fiatalokat (14–29 éves korosztály) kell megcéloznia.

A Kultúrák Közötti Párbeszéd Európai Éve programjainak nemzeti koordinátora az Oktatási és Kulturális Minisztérium megbízásából a KultúrPont Iroda.

ŰRLAPOK ÉS TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

A pályázással kapcsolatos további információk a KultúrPont Irodától az eyid2008@kulturpont.hu címen, illetve a (06 1) 413-7572-es telefonszámon Tóth Nikolettától kérhetők.

A pályázati űrlapok a www.kulturpont.hu/kulturakozoi oldalon érhetők el.

A PROGRAM- ÉS PROJEKTJAVASLATOK BEKÜLDÉSI HATÁRIDEJE: 2007. SZEPTEMBER 30.

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTERIUM

Több Európa kontra Jobb Európa

A június második felében kezdődő Európai Tanácsi ülés lesz a 2007 januárjától folyó német elnökség csúcspontja. Merkel asszony reflektorfénybe kerül ismét, hiszen mind a brüsszeli, mind a tagállamok diplomatai szerint nagyon nehéz dolga lesz, ha tető alá akar hozni egy olyan stratégiát, amely megnyitja a várva várt utat az Európai (Alkotmány)szerződés végleges ratifikációja előtt. A tanácsi ülés meghívottjai arra számítanak, hogy a tárgyalások elhúzódhatnak, mert az ügy bonyolultsága miatt a szokásos két nap nem lesz elegendő.

Az Európai Alkotmányszerződés ratifikációja akkor akadt meg, amikor mind a franciák, mind a hollandok egy-egy referendum keretében leszavazták azt, még 2005-ben. A 2004. október 18-án aláírt szerződést azóta 18 tagország, vagyis a tagországok 67 százaléka ratifikálta, amely országok vezetői joggal gondolják azt, hogy a többség győz elven haladni kell tovább azon az úton, amelyet elemzők a föderalista vagy egységes politikai unió felállításának neveznek.

Az Európai Alkotmányozási folyamat körül kialakult bonyodalom azért kezd immáron elmérgesedni és végképp megakadni, mert a szükségszerű technikai (intézményi) reformelemek erősen keverednek az elvi, eszmei, teoretikus elemekkel. Ebből következően meglehetősen nagy annak a veszélye, hogy a tanácsi ülésen ahelyett, hogy a XXI. századi Európa megfelelő válaszokat adna az előtte álló intézményi és egyéb közös fellépést igénylő ügyekre, bele fog bonyolódni annak dilemmájába, hogy akkor „Több Európát!” vagy „Egy Jobb Európát!” hozunk létre, vagyis föderalista unióra, vagy a tagországok laza szövetségére építsünk.

Mielőtt ismertetem azon tagországok álláspontját, amelyek több ponton is módosítanák a szöveget, röviden összefoglalom az Alkotmányszerződés pontjait, kiemelve azokat a részeket, ahol a most még hatályban lévő Nizza Szerződéshez képest változtatásokat terveznek.

AZ ALKOTMÁNSZERZŐDÉS RÉSZEI

Az Alkotmányszerződés eredetileg négy részből áll, amelyet az ominózus „Isten nélküli” preambulum előz meg.

Az *Első részben* az elvek, célok és az intézményi rendelkezések állnak:

- az Európai Unió definiálása és céljai
- az alapjogok és az uniós állampolgárság
- az EU hatásköre és annak gyakorlása
- az EU intézményrendszere
- az EU demokratikus élete
- az EU pénzügyei
- az EU és annak szomszédi
- az EU tagság

A *Második részbe* az Alapvető Jogok Európai Kartája került beemelésre, amely meghatározza, hogy mi az, hogy emberi méltóság, szabadságjogok, egyenlőség, szolidaritás, állampolgári jogok és igazságosság.

A *Harmadik rész* azokat a politikákat (területeket) tartalmazza, ahol az Európai Unió közösen lép fel, vagyis a kül- és belpolitika, a belső piac, a gazdasági és monetáris unió, a közös kül- és biztonságpolitika, valamint az igazságügyi együttműködés területeit.

A *Negyedik részben* az Alkotmányszerződés hatályba lépéséről, ratifikációjáról, valamint annak hatályvesztéséről szól. A Szerződéshez 5 *protokollt (függeléket)* mellékeltek: a nemzeti parlamentek szerepéről szólót, a szubszidiaritásról és arányosság elveiről szólót, az EURÓ csoportról szólót, az EURATOM Szerződés módosításáról szólót, valamint az EU intézményeinek és szerveinek átmeneti rendelkezésiről szóló protokollt.

A 448 cikkelyt tartalmazó Európai Alkotmány szerződés az alábbi reformpontokat tartalmazza:

- Az *Alapjogok Európai Kartáját* beemelik az Alkotmányos szerződésbe, amelynek ez által egységes szerkezete lesz.
- Az Európai Unió *jogi személlyé* válik, és így nemzetközi szerződéseket köthet valamint nemzetközi szervezetek, pl. ENSZ teljes jogú tagja lehet.
- Az Unió hatásköre pontosan meg van határozva, azaz hol van kizárólagos, megosztott és támogató szerepe.
- Most először minden tagországnak joga van az *Unióból való kiválásra*; az *Európai Unió egy önkéntes szervezet*.
- Megerősödik a *szubszidiaritás elve*, azaz az Unió csak akkor és annyiban jár el, amikor és amennyiben az intézkedés céljait a tagországok nem tudják kielégítően megvalósítani.
- Most először definiálva van a *részvételi demokrácia*, valamint bevezetésre kerül az egymillió aláíráson alapuló állampolgári kezdeményezés (népszavazás, aláírásgyűjtés).

Intézményi reformok:

- Az EP helyek arányosan csökkennek.
- Az Európai Tanácsnak *állandó elnöke* lesz, aki a folytonosságot képviseli a vezetői pozíciók folyamatos rotációjára épülő Európai Unióban. Megbízatását 2,5 évre kapja, amelyet egyszer meg lehet hosszabbítani. A kinevezéséhez az Európai Parlamentnek is bele kell egyeznie. Az elnök az Európai Uniót egységesen képviseli a nemzetközi fórumokon.
- Az *Európai Bizottság* hivatalnoki seregét csökkentik. A biztosok száma 2009-től, vagy inkább 2014-től 25 főről 18-ra csökken a tagállamok 2/3-ból delegálva.
- Az Európai Bizottság elnökét – az Európai Tanács jelölése alapján – az Európai Parlament választja meg.
- *Közös EU külügyminiszeri posztot állítanak fel.* O lesz, aki a diplomáciai és a külföldre szánt uniós segélyeket koordinálja. Munkáját segíti egy közös európai diplomáciai testület.

Döntéshozatal:

- Előtérbe kerül *egy új minősített többségi szavazás*, az *ún. kettős többségű szavazás* az Európai Tanácsban, ahol a tagországok vezetői döntenek. Ez a döntéshozatalt egyszerűsíteni, hiszen döntés születik, amennyiben a tagországok 55%-a (legalább 15 tagország), amely a lakosság 65%-t képviseli, megszavazza az adott jogszabálytervezetet, valamint akkor is döntés születik, ha kevesebb, mint 4 tagország utasítja el a javaslatot. Továbbá minősített többségi vagy együttdöntési eljárás keretében lehet döntést hozni *igazságügyi és büntetőügyekben* is. Természetesen némely döntés elfogadásához továbbra is *egyhangú szavazat* kell, de ezeknek a száma jelentősen csökken. A kettős többségű szavazás bevezetésével a korábbi kis államokat előnyben részesítő szavazási rendszer megváltozik és a nagyobb tagországok döntési joga erősödik.
- Az *Európai Parlamentnek* a többségi szavazatok esetében egyenrangú szavazati joga lesz, azaz az együttdöntési eljárások száma nőne. Mivel a Parlament a demokrácia megtestesítője, természetes, hogy jogköre bővül.
- A *nemzeti parlamenteknek* több lehetőségük lesz, hogy az uniós jog ellen kifogást nyújtsanak be, vagy tiltakozzanak az ellen, azonban nem lesz joguk (direkt módon) megbuktatni azt.

Unióspolitikák:

- Az *EURO csoport* informális szerepe formálissá válik.
- A közös gazdasági térség kiegészül egy *közös kül- és biztonságpolitikai* térséggel, valamint az EU döntéshozatali joga az eddigi területeken kívül kiterjedne az *igazságszolgáltatásra*, amely a menedékkjogot, a bevándorlásra és a külső határok védelmére vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza. Az Európai Főügyészség és az Európai Védelmi Ügynökség felállítása, ez utóbbi a fegyverkezési (köz) beszerzéseket felügyelni Európában.

- A *külpolitikai döntéseket* a tagországok egyhangú szavazattal hozzák meg. Amennyiben nem születik döntés – lsd. korábban Irakkal kapcsolatban –, az európai külügyminiszter nem rendelkezik hatáskörrel.
- A *tagországoknak* lehetőségük lesz beleegyezni vagy elutasítani az új kezdeményezéseket, például euró-övezeti tag akar-e lenni, vagy sem.
- A tagországoknak *vétőjoguk* van a direkt adózás, a kül- és védelmi politika és a költségvetés esetében.

Az eddigi holland, francia, cseh, angol és lengyel elutasító vagy hezitáló magatartás miatt Merkel kancellárasszonynak mindeztől csak a 2007. márciusi *Berlini Nyilatkozatot* sikerült a 27-ekkel elfogadtatnia, amelyben mindenki ígéretet tett arra, hogy a legfontosabb intézményi kérdésekben még a 2009-es EP választások és az új Európai Bizottság felállásig megegyeznek.

Bár a német elnökséget vezető Merkel asszonynak csak egy úttervet kell elfogadtatni a tagországokkal, amelyet a portugál elnökség 2007. év végére megvalósítana, megannyi akadályba ütközik. Nézzük végig, hogy a notórius kritikus országok mit szeretnének!

Franciaország

Az új francia elnök, Sárközy, ahogy azt már korábban is jelezte, egy mini-szerződés elfogadását javasolja, amelyben az intézményi reformokat tartalmazó részek megmaradnának, míg a többi részt törölné. Sárközy kifejezetten támogatja a közös EU külügyminiszteri poszt létrehozását (lsd. Tony Blairt szeretné e pozícióban látni), ugyanakkor kifejezetten ellenzi, hogy alkotmányszerződésnek hívják e dokumentumot, mert akkor ki kell írni a népszavazást.

Hollandia

A holland kereszténydemokrata kormány továbbmegy Sárközynél. A hollandok emellett, hogy elutasítják az alkotmányszerződést mint címet, nem támogatják, hogy a dokumentumban szerepeljen az EU zászlója, himnusa és ünnepnapja. Továbbá nem tetszik nekik a közös EU külügyminiszteri poszt elnevezése sem. Kisebb szerződést szeretnének, szintén az első részre koncentrálnak. Végül pedig a hollandok fejezetten támogatják a nemzeti parlamentek az EU döntéshozatali folyamatába való bevonását, egészen odáig, hogy amennyiben a nemzetállamok parlamentjeinek a többsége leszavaz egy adott európai Bizottsági jogszabálytervezetet, azt vissza lehessen küldeni a Bizottságnak újragondolás végett.

Anglia

Tony Blair, akinek ez lesz az utolsó szereplése mint miniszterelnök, úgy döntött, mégsem támogatja a minősített többségi szavazási eljárás kiterjesztését az igazságügyi és belügyi kérdésekre. Továbbá szerinte a kül- és biztonságpolitikai rendelkezésekre továbbra is az egyhangú szavazási eljárást kellene alkalmazni. A szerződés második részét ő is kivenné – az Alapjogok Európai Kartáját, valamint Blair megkérdőjelezi az EU önálló jogi személyé váló válását is.

Lengyelország

A Lengyelországot vezető Kaczynski testvérek bizonyulnak a legnehezebb tárgyalófélnak a hét végi kompromisszumos tárgyalásokat megelőző elemzések szerint. A többek által fekete bárnyoknak titulált lengyeleknek ugyanis a legnagyobb gondjuk az új szavazási rendszerrel, az ominózus kettős többségű szavazás bevezetésével van. A Financial Times-ban a lengyel elnök már odáig elment, hogy vagy az ő elképzelésük, a „négyzetgyökös számolás érvényesül vagy a halál” kijelentést tette.

Való igaz, hogy az új matek számítgatások végén – úgynevezett Banzhaf index alapján – minden nagyobb tagország döntési szerepe erősödik, így Németország, Olaszország, Nagy-Britannia és Franciaország szerepe, kivéve Lengyelorszáé.

A mostani elképzelések szerint az új eljárással nő annak az esélye, hogy döntés szülessen az EU-ban. Mikor még 15 tagországból állt az EU, 8% volt annak az esélye, hogy összeáll egy nagykoalíció és a tagországok dönteni tudnak. A Nizzai Szerződés hatályba lépésekor ez az arány lement 3%-ra. A mostani alkotmányszerződéssel ezt az arányt fel akarják tornáztatni 13%-ra. A lengyelek szerint ezzel nincs is gond, a baj ott van, hogy míg nagyobb lehetőség van arról, hogy döntés születik az EU 27-ek között, addig a nagyobb országoknak megnőtt az esélye, hogy egy-egy fontosabb döntést elvessenek. Ebben a felállásban Németország olyan erős lenne, hogy azt a lengyelek nem engedhetik.

A németek abban reménykednek, hogy a lengyelek teljesen magukra maradnak, és kénytelen kellen meg kell hátrálniuk. Minden tagország tudja ugyanis, hogy ha a szavazási eljárások kérdéskörre újra napirendre kerül, akkor az magával rántja az erre épülő többi megállapodást is, mint pl. az EP képviselők számát, az Európai Bizottság biztosainak a számát, stb.

„Demokratikus, átláthatóbb és hatékonyabb Európát!”, „Az eredmények Európáját!” vagy „Egy jobb Európa!” hangzatos szlogenjei lehet, hogy egyelőre csak a kampányanyagok színes lapjain maradnak. Vajon Európa vezetői felül tudnak emelkedni személyes problémáikon, és képesek kompromisszumot kötni, hogy a mi közös Európánkat mely irányba vezetik? Remélem, az ülés történései a kétségeket eloszlatják.

Dr. Voller-Szenci Ildikó
Brüsszel, 2007. június 19.

JELÉN ÍRÁSUNK A TANÁCSKOZÁS ELŐTT ÍRÓDOTT.

Tisztelt Olvasónk!

Jelen rovatunkat az Észak-Magyarországi Integrátor Alapítvánnyal karöltve indítottuk útjára azzal a céllal, hogy egy cikksorozat keretében bemutassuk a régiót, és annak fejlődési irányvonalait.

Klaszterképzés mint a fejlődés lehetséges ösvénye az Észak-magyarországi régióban

Kutatásom eddigi fázisaiban egy fejlesztéspolitikai struktúrát, majd annak egyes szintjeit kíséreltem meg bemutatni. Ennek során a gondolati ívem két jelentős egységre osztottam. Míg az elsőben a hazai operatív programokból fakadó nemzeti fejlesztési lehetőségeket és azok buktatóit elemeztem, addig a másodikban a NORDA által gondozott nemzetközi projektek felé fordítottam figyelmem. Ez utóbbi körben, a nemzetközi aspektus tekintetében azonban szintén differenciált és némileg szélesebb spektrumú megközelítést alkalmaztam, hiszen vizsgálódásom nem szorítottam kizárólagosan az egyes nemzetközi projektek körére, hanem igyekeztem feltárni az ennek komplementereként hatás kifejezhető egyéb entitásokban rejlő lehetőségeket is. Mit is értek ezalatt? Elsősorban azt, hogy nem hagytam figyelmen kívül az olyan szerveződésekben rejlő potenciált sem, mint amilyen a Neogradiensis Eurorégió, vagy akár a Visegrádi Négyek csoportja. Ezzel mintegy kitágítottam a fejlesztéspolitika horizontját, amely megközelítés igazolását épp a jelen jelentés témáját képező klaszterek témakörében véltem megtalálni.

Természetesen az eddigi kutatásaim során megfogalmaztam bizonyos kritikai észrevételeket mind az egyes operatív programok, mind pedig a nemzetközi projektek kapcsán, s bár úgy vélem, a klaszteresedés nyilvánvalóan nem csodaszer és nem is old meg minden problémát, de jellegénél fogva nagyban segítheti az eddigi jelentésekben jelzett egyes strukturális problémák helyes kezelését. S hogy milyen elvek mentén? Erre keresek választ kutatásom jelen szakaszában. Mielőtt az észak-magyarországi speciális vonások elemzésébe kezdenénk, érdemes a fogalmi, rendszertani alapokat felvázolni.

MI IS A KLASZTER?

Stuart Rosenfeld definíciója szerint elmondható, hogy a klaszterek a cégek közötti szisztematikus kapcsolatokon alapulnak, amelyeknek szorosabbra fűzésében nagyban közrejátszanak a közös termékek, közös technológiák, beszerzések, fejlesztő tevékenységek valamint a szakértői szükségletek is. Erőforrások tekintetében valamint geográfiaiailag is a koncentráltság jellemzi, amelyet a szociális igények, a kulturális identitás éppúgy befolyásol, mint a szállítási rendszerek fejlettsége. A klaszterek különös ismertető jegye a költséghatékony működés, illetve az arra való törekvés, a speciális szolgáltatások elérhetőségének biztosítása, a képzett humán erőforrás megteremtése, a továbbképzés, a piacok elérésének és a hálózati együttműködésnek az elősegítése.

MIBEN KÜLÖNBÖZIK A KLASZTER A HÁLÓZATOKTÓL?

Abban, hogy a hálózatokkal ellentétben nyitott szerveződés, és így rendkívül széles alapot tud teremteni egy piacorientált gazdasági fej-

lesztési modell számára, valamint képes arra, hogy a régióba vonzza a speciális szolgáltatásokat. Rendkívül fontos eleme a klaszternek a bizalmi viszony és a széles körű informális kapcsolatok megléte, illetve az, hogy szemben a hálózatokkal, itt a cégek pozíciói a klaszteren belül dinamikusan változnak. A legfontosabb azonban, hogy a hálózatok nem a kooperáció és a verseny elveinek ötvözése alapján működnek, és a bennük részt vevők köre is szűkebb.

Rosabeth Kantor szerint a klaszterként való működésnek vannak bizonyos szükségszerű sikertényezői, mint például az ötletek, a kapcsolati háló és a versenyképesség. Ezek szükségesek egy klaszter sikerének biztosításához, s bővebb elemzésük nélkül is ki kell emelni e téren a K+F eredmények és az innovációk fontosságát, amelyek persze feltételeznek egy hatékony és gördülékeny információ-áramlást. Mindez azonban nem teljesítheti be a stratégiai célt abban az esetben, ha nem párosul megfelelő minőségű humán erőforrással. Ez egyben azt is jelenti, hogy különösen a klaszteresedési folyamatok során felvetődő specifikus feladatok igénylik a tehetséggondozást, azt, hogy a tehetségek lehetőleg helyben maradjanak, a képzett szakemberek migrációja csökkenjen, és ezáltal a regionális HDI (Human Development Index) növekedjen. Ez ugyanis a megtelepedni vágyó cégeknek csábító lehet, de egyben jó lehetőség a pályakezdő fiataloknak is.

A Miskolci Egyetem a térség számára elviekben biztosít megfelelő számú, illetve megfelelő minőségű humán erőforrást, azonban a gyakorlatban a nyugati irányú diplomás migráció rendkívül erős és ez bizony a sikertényezők megvalósulását is veszélyezteti.

A klaszterek számára további veszélyforrást jelenthet a rossz infrastruktúra, a tőke, technológia illetve innováció hiánya, az alacsony képzettségi színvonal, és ebből fakadóan a szakértelem illetve a tapasztalat hiánya valamint az, ha a régió és a piaca közötti kapcsolat gyenge. E pontnál kell kiemelni azt, hogy a klaszterszervezés optimális esetben alulról felfelé irányuló folyamatként kell, hogy végbe menjen, hiszen ebben az esetben fog optimális erőforrásokat megmozgatni, ebben az esetben fog adekvát válaszokat adni azokra a kérdésekre, amelyek a térség életében valóban kiemelten fontosak. Rendkívül fontos tehát a gazdasági szereplők érdekeltsége, és az, hogy a tervezés folyamán a stakeholdereket megfelelően bevonják, mivel enélkül az igények és a válaszok nem lesznek egybehangzók.

A KLASZTERSZERVEZÉS ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI VONATKOZÁSAI

Kiindulási pontként rögzíthetjük, hogy a klaszter mint együttműködési forma, egy integratív gazdaságfejlesztő struktúrát alkot, amelynek létrehozása tehát nem szabad, hogy végcél legyen. Erre mint eszközre kell tekintenünk, mely az erőforrások ellenében hat, és amely segít az ÚMFT ágazati forrásainak koncentrált és haté-

kony kiaknázásában, a fenntartható fejlesztések koordinált megvalósításában. Az ugyanis, hogy a decentralizáció érvényre juttatása által ma már az Észak-magyarországi régióknak is saját Regionális Operatív Programja van, pusztán az ÚMFT mintegy 4%-ának decentralizálását jelenti. Nagyságrendekkel nagyobb forrásmennyiség hívható le az ágazati OP-kból.

Annál is inkább szükség van az összehangolt gazdasági célok mentén megvalósuló fejlesztésekre, minthogy Miskolc fejlesztési pólus, és mint ilyennek, világosan körvonalazható stratégiák, prioritások mentén kell működnie, amelynek optimális esetben elő kell segítenie a város – és ezen keresztül a régió – minél előnyösebb pozicionálását. Azzal, hogy klasztereket hozunk létre, még nem kezeltük az olyan problémákat, mint az elaprózódott település-szerkezet, vagy az alacsony HDI, azonban szektorálisan hosszú távra tervezhető kitérési pontokat hozunk létre igen jelentős kohéziós és versenyképességi potenciállal egyaránt. Az elmaradott régiókban – mint amilyen az Észak-magyarországi régió – való klaszterépítés segít az adott térséget fenntartható növekedési pályára állítani, és a felülről jövő kezdeményezésekkel szemben az az előnye, hogy a régiós szereplők jobban azonosulnak a törekvésekkel, könnyebb, dinamikusabb az együttműködés, a projektek nem kerülnek veszélybe ilyen téren.

Az Észak-Magyarországon létrehozott klaszterek pedig még a jelenleg meglévő, de véleményem szerint segítségükkel megállítható migrációs folyamatok ellenére is kedvező K+F környezetbe kerülnek, hiszen több kutatóműhely is a segítségükre van, melyek ráadásul nemzetközi kapcsolatokkal is rendelkeznek. Ez előnyös az innovációs potenciál kihasználása szempontjából, különösen a tudásintenzív, technológia-orientált ágazatokban.

Ha a klasztereket a fenti tényeknek megfelelően el akarjuk helyezni az általam vázolni kívánt fejlesztési rendszerben, akkor ehhez mindenképp azt kell kiemelni, hogy a klasztergondolat mozgásterét és jellegzetességeit az élőhelyen rendelkezésre álló adottságok és lehetőségek határozzák meg.

Az Észak-magyarországi régió például határmenti jellegénél fogva a Kárpátok Beszállítói Klaszter képében fel tud mutatni olyan gazdaságélénkítő klasztert, amely kapcsolódik az európai együttműködések gondolatához (Zemplén Európai) és azon keresztül pozitívan hatna rá az általam a márciusi jelentésben vázolt V4 reform is. Így megteremtődne – egyrészt ezáltal – az érdekek mezoregionális és európai szintű becsatározása, másrészt azonban éppen ezen a példán keresztül megjegyzem, hogy az érdekképviselet akkor lehetne európai szinten hatékony, ha elsődlegesen az anyarégió maga nyitna Brüsszelben saját képviseletet, mint ahogy tette azt Budapest, vagy például Nyugat-Dunántúl. Az Észak-magyarországi régió is törekedett saját képviseleti rendszer megvalósítására Brüsszelben, azonban e célok vélhetően forráshiány miatt nem váltak valóra, pedig kapcsolati tőke tekintetében igen nagy jelentősége lehetne egy saját iroda nyitásának.

Az Észak-magyarországi Informatikai Klaszter arra szolgált tanúbizonyságot, hogy a klaszteresedési folyamatban a Miskolci Egyetem aktívan részt vállal. Itt azonban meg kell jegyezni, hogy ezen túl a Miskolci Egyetem nemzetközi klaszterépítési projektben is részt vesz a Gazdaságtudományi Kar Világ- és Regionális Gazdaságtan Intézete révén (lásd a nemzetközi aspektusokkal foglalkozó beszámolót: DEPURE projekt). A DEPURE projekt azonban nem a gazdaság dinamizálását kívánja elősegíteni, hanem a közsféra reformját, a közigazgatás hatékonyságának növelését célozza. Ebből következően klasztert nem csak a magánszektorban lehet létrehozni – az már más kérdés, hogy a magánszektorban létrehozott együttműködések az eddig ismertett kezdeményezésekből kitűnően is sokkal megbízhatóbban, dinamikusabban fejlődnek, mert benne van az a piac által generált érdekeltségi tényező, amely a sikerességéhez szükséges.

Az Észak-magyarországi Autóipari Klaszter (NOHAC) szintén a Miskolci Egyetemhez kapcsolódik az Innovációmenedzsment Kooperációs Kutató Központon keresztül, azonban a másik alapító tag, a BOKIK már az ipar oldaláról származik, stratégiai partnere pedig a PANAC, az első magyarországi klaszter.

Az előző két klaszterben a több iparágat integráló megközelítés mellett a technológia-orientált fejlesztések, innovációk dominálnak. Az ENIN Környezetipari Klaszterben azonban mindez kiegészül egy környezetvédelmi nézőpontú iparfejlesztési funkcióval, amelynek sikerre viteléhez a klaszter testre szabott szolgáltatásokat nyújt a tagok számára külön menedzsment szervezetén keresztül.

Ha tehát a klaszterekkel kapcsolatos általános, régióink fejlesztésével összekapcsolható megjegyzéseket kívánjuk összegezni, akkor a következő tényezők feltétlenül kiemelésre érdemesek.

- A klasztereknek valós, előzetes piac- és helyzetfelmérésen alapuló igényeken kell alapulnia, ilyen módon azok sikerét elősegíti a bottom up építkezés. Ekképp a régiós gazdasági szereplők is sokkal inkább magukénak érzik a szerveződést, mintha az egy döntően kívülről, felülről létrehozott kezdeményezés lenne.
- A részes szervezetek kötődésének kialakítását, a szervezeten belüli jobb információ-áramlás megvalósítását elősegíti a klasztertanács felállítását is.
- A klasztereknek egyrészt elő kell segíteniük a régió strukturális problémáinak orvoslását, a régió minél előnyösebb pozicionálását, másrészt azonban e tekintetben érdemes nem csak a régiós erősségekre koncentrálni. Éppen ellenkezőleg: a gyengeségeket feltérképezve meg lehet kísérelni azok orvoslását olyan módon, ahogy ezt az EnIn Környezetipari Klaszter is célul tűzte ki maga elé – tovább fejleszti a környezetiparban érdekelt szereplőket, és emellett orvosolni kívánja az iparosodott régió környezetterheléséből fakadó hátrányokat. Ezzel a célkitűzéssel áttételesen elősegíti a kulturális tőke jobb hasznosítását, a turizmus fellendítését is, amellett persze, hogy tőkét és technológiát vonz a térségbe hosszú távú fejlesztési perspektívát generálva.
- Minden klaszter kapcsán fontos érvényesíteni a nyitottság kívánalmát. Ez különösen az innovatív kezdeményezések szempontjából bír kiemelkedő jelentőséggel, de fontos lehet az értékesítési csatornák jobb és gyorsabb feltárása, és a benchmarking feladatok ellátása valamint a minőségbiztosítási rendszer kialakítása tekintetében is.
- Fontos továbbá, hogy az induló klaszternek legyen megfelelő gazdasági támasza, tehát legyenek olyan magánszektor felől érkező partnerek, akik hosszú távon hisznek a klaszter sikerében, ezért hajlandóak tenni, és a cél elérése érdekében kockázati tőke befektetésével segítik a klaszter működését.
- Fontos jellemzője a klaszternek, hogy abban a verseny és a kooperáció egyaránt érvényesül, integrátor-szereplőként működik, és szolgáltatások nyújtásával generálja az ágazat gyors és hatékony fejlődését. Előnye, hogy koncentrálna a fejlesztéseket és képes azt egyfajta koncepcionális keretbe foglalni.
- Mivel a klaszter egyfajta szervezői, integrátori szerepkört tudhat magáénak, ezért az ágazati szakmai kérdések mellett legalább ilyen nagy hangsúlyt kell fektetni a megfelelő menedzsment szervezet létrehozására, hiszen ez biztosítja a jövőben azt, hogy a klaszter tényleg integratív ágazatfejlesztő és szervező erővel tudjon működni.

*dr. Bereznay Gábor
Miskolci Egyetem
Közigazgatási Jogi Tanszék
Ph.D. hallgató*

Tisztelt Olvasónk!

Jelen rovatunkat az Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökséggel karöltve hívtuk életre azzal a céllal, hogy beszéljünk a régiót érintő legfontosabb kérdésekről.

Kutatási téma adatbázis

A Dél-alföldi Regionális Innovációs Ügynökség (DARIÜ) a regionális vállalkozások és a kutatóhelyek egymásra találásának és együttműködésének elősegítése érdekében a kutatóhelyekkel együttműködésben olyan kutatási téma adatbázis létrehozását tűzte ki célul, amely a regionális kutatóhelyeken folyó kutatási témákat, azok rövid leírását és a kapcsolattartó kutatók elérhetőségeit tartalmazza. A DARIÜ honlapján elérhető adatbázisban a vállalkozások megkereshetik a problémájuk megoldásában segíteni tudó, megfelelő kutatás-fejlesztési szolgáltatást nyújtó kutatóhelyeket és szakértőket. A vállalkozások mellett a kutatók is felhasználhatják az adatbázist kutatási együttműködések, illetve közös pályázatok partneri kapcsolatainak kialakítása érdekében. Az adatbázis elérhető a www.darinno.hu honlap Kutatási témák menüpontja alatt.

Innovációs projektfejlesztő műhely

A Dél-alföldi Regionális Innovációs Ügynökség céljai között szerepel a régió innovációs hálózatának bővítése, illetve a regionális innovációs tevékenységbe bevont szervezetek számának növelése. A régió szereplőinek innovatív tevékenységét kívánja ösztönözni az Innovációs Projektfejlesztő Műhely kialakításával, amely az innovációs projektötletek összegyűjtésére és továbbfejlesztésére irányul azzal a céllal, hogy a 2007-től megnyíló uniós, központi és regionális innovációs pályázati programokra beadható pályázatok szülessenek. A műhelymunka során az összegyűjtött innovatív projektötletek gazdáinak az adott szakterületen szakértői és pályázati tanácsadást nyújt a Regionális Innovációs Ügynökség a projektötlet továbbfejlesztéséhez. Ez azt jelenti, hogy egyfajta „mentorként” a DARIÜ segítséget nyújt az ötlet továbbformálásában, a megfelelő pályázati program kiválasztásában, a projektötlet pályázathoz történő alakításában, és a pályázat elkészítését is folyamatosan figyelemmel kíséri, illetve probléma esetén segítséget nyújt a pályázónak a megoldásban. Mivel a projektfejlesztési tevékenység bizalmat igényel a projektgazda részéről, természetesen a fejlesztésben résztvevők teljes körű titoktartás mellett végzik feladatukat.

A Projektfejlesztő Műhely szolgáltatásainak célcsoportját a Dél-Alföldön székhellyel rendelkező vállalkozások jelentik, akik projektjüket elsődlegesen a régióban kívánják megvalósítani. A szolgáltatás nem igényel anyagi hozzájárulást a projektgazda részéről.

Jelentkezni egyoldalas projektötlet-összefoglalóval lehet a Dél-alföldi Regionális Innovációs Ügynökségen.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:

Dr. Szilágyi Erzsébet
Dél-alföldi Regionális Innovációs Ügynökség
6720 Szeged, Kígyó u. 4.
Tel.: 62/549-598
Fax: 62/549-599
E-mail: szilagyi@del-alfold.hu

Újdonság az innovációs könyvek palettáján!

Megjelent az *Innovációmenedzsment a gyakorlatban* című szakkönyv az Akadémiai Kiadó gondozásában. Szerkesztette: Buzás Norbert

A könyv szerzői kollektívája arra szövetkezett, hogy az innovációmenedzsment fontosabb területeinek gyakorlati oldalról történő áttekintésével egy alapos tudást adjon mindenkinek, aki az innovációs folyamatban érintett, legyen az kutató, egy innovációs központ menedzsere, egy innovációs közintézmény dolgozója, vagy egy befektető. Bízunk benne, hogy ez a hiánypótló tankönyv még a témában jártasabbaknak is tud majd újat mondani, illetve munkájukat hasznos fogódzókcal segíti a hétköznapi életben.

a Szerkesztő

Lehet-e fontosabb könyv az új tudásra épülő, technológiaintenzív kisvállalkozások vagy az egye-

temi tudást hasznosító irodák számára, mint az, amely segít eligazodni az innovációs menedzsment legfontosabb kérdéseiben? Ez a könyv megismerteti az innovációs rendszer legfontosabb mikrogazdasági elemeivel, kialakulásuk történetével és sikeres működésük tapasztalataival. Segít eligazodni a vállalkozások indulását, növekedését támogató intézményrendszerben. Pótolja a hiányt, ami a magyar oktatási rendszer több évtizedes fogyatékosága miatt máig fellelhető a szellemi tulajdon-védelmi ismeretekben, és megismerteti a szellemi tulajdon-hasznosítás legfontosabb kérdéseivel is. A tudás-vállalkozások menedzselését számos nemzetközi és szaporodó számú hazai gyakorlati példa segítségével magyarázza el. Végül foglalkozik a minden vállalkozó és vállalkozást alapítani szándékozó számára kulcskérdéssel, az innovációs projektek és vállalkozások finanszírozásával, segítve ezzel a lehetőségek kihasználásához vezető út megtalálását. A könyv szerzői olyan gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező szakemberek, akik hasznos ismeretekkel és tanácsokkal tudnak szolgálni az innovatív vállalkozásokat már működtető és azok létrehozását tervező szakembereknek, az inkubátorszervezetek menedzsereinek, a tudásalapú régiók fejlesztésének előmozdításáért elkötelezetteknek, valamint az örömdetesen szaporodó egyetemi tudáshasznosító irodák vezetőinek. A Buzás Norbert vezette szellemi közösség munkáját mindannyiuk figyelmébe ajánlom.

Dr. Inzelt Annamária az Innovációs Kutató Központ (Pénzügykutató Zrt.) igazgatója

A könyv nagy érdeme, hogy a szellemi tulajdon legfontosabb kérdéseit az innovációmenedzsment témakörébe ágyazva, mindennapi gyakorlati tapasztalatok szemszögéből, tömören, érthetően,

olvasmányosan tárgyalja. Haszonnal forgatható, hiánypótló, szakszerű könyvet ajánljuk mindazoknak, akik az innováció sokdimenziós problémái, a magyar szellemi értékek hatékonyabb felhasználási módjai iránt érdeklődnek.

Dr. Bobrovsky Jenő a Szellemi Tulajdon Világszervezet (WIPO) nyugalmazott regionális igazgatója

A szocializmus évei elképesztő kreativitásra serkentették hazánk fiait, hogy a rendszer korlátozásai ellenére képesek legyenek életvitelüket biztosítani. A jó értelemben vett kapitalista gazdasági rendben e kreativitás fenntartható, rendszer- és üzletszerű hasznosítását kell megtanulnunk. Ebben ad egyértelmű, gyakorlati orientált útmutatást e könyv. Saját példamutatásunkkal is ezt illusztráljuk. A KÜRT 17 éves működésének sikerei nagymértékben annak köszönhetőek, hogy a technológiai, módszertani fejlesztéseinket az innovációmenedzsment e könyvben tagalt eszközeivel tettük hasznosíthatóvá a világ több kontinensén. Hasonló világsikereket kívánok a tisztelt olvasónak!

Kürti Tamás a KÜRT Zrt. fejlesztési igazgatója

Meggyőződésünk, hogy kiadványunk hasznos segédanyag lehet az Ön és munkatársai számára is!

A Dél-alföldi Regionális Innovációs Ügynökség együttműködésével készült könyv már megtalálható a könyvesboltok polcain, de kedvezményesen megrendelhető közvetlenül az Akadémiai Kiadótól is!

AKADÉMIAI KIADÓ Ügyfélkapcsolati Csoport
1117 Budapest, Prielle K. u. 19. Tel.: 464-8200
Fax.: 464-8201 E-mail: ak@akkrt.hu

Innovációs szolgáltatói adatbázis

A Dél-alföldi Regionális Innovációs Ügynökség ezúton hívja fel az innovatív vállalkozások, kutatás-fejlesztési tevékenységet végző kutatók, gazdaságfejlesztési és innovációs területen dolgozó szakértők figyelmét, hogy honlapján, a www.darinno.hu-n elérhető a *regionális innovációs szolgáltatói/szakértői adatbázis*, amelynek feltöltése céljából ezúton kéri a szakértői tevékenységet végző vállalkozásokat és természetes személyeket, hogy jelentkezzenek be az adatbázisba. Az adatbázis alkalmazási célja a következő:

A Dél-alföldi Regionális Innovációs Ügynökség az általa 2007-től működtetett Projektfejlesztő Műhelyben alkalmazni kívánt külső szakértőket az adatbázisból kívánja kiválasztani.

Az innovációs pályázatok pályázatkezelési feladatainak során a szakvélemény készítése, szakmai monitoring feladatok ellátására is az adatbázisból fogja a lehetséges szakértőket felkérni.

Az innovációs szolgáltatások igénybevételét célzó pályázatokhoz kapcsolódóan (pl. Innocsekk program) a pályázók térítésmentesen vehetik igénybe az adatbázist a kívánt szakértelemmel rendelkező regionális szakértők felkutatására.

Az adatbázis megtalálható a www.darinno.hu honlap Szolgáltatói adatbázis menüpontja alatt, itt van mód a regisztrációra, illetve az adatbázisban történő keresésre.

Online kapcsolatépítő portált indított az i-techpartner kutatási együttműködési platform

Az i-techpartner nemzetközi konzorcium elindította új online üzleti kapcsolatépítő portálját a www.i-techpartner.eu oldalon. A portál Európa-szerte összeköttetést teremt a kutatók, technológiatranszfer irodák és a kis- és közép méretű innovatív vállalkozások, innovációs szakértők, vállalati partnerek és kockázati tőkebefektetők között. Célja, hogy feltárja a résztvevő régiók partnerkeresési, finanszírozási és együttműködési lehetőségeit, és támogassa megvalósulásukat.

BRÜSSZEL, BELGIUM

Az i-techpartner összeköttetést teremt a technológiai kutatási projektek és az innovatív csúcs-technológiai vállalatok között, hogy ezzel elősegítse az európai nemzetek közötti kereskedelmi együttműködések születését. Az innovációs szakértők, vállalati stratégiai partnerek és kockázati tőkebefektetők, az innovatív technológiák hasznosításába és marketingjébe történő befektetések és támogatásuk által további know-how-val gazdagítják a programot.

A tapasztalat megmutatta, hogy Európában a technológia transzfernek nincsen kialakult eljárásrendje és összpontosított kivitelezési formája, a támogató programok pedig általában csupán a kutatók és vállalkozók összeismertetéséig terjednek. Bebizonyosodott azonban, hogy ez a módszer önmagában nem elég hatékony. Itt lép be a képbe az i-techpartner, amely gyakorlati megoldást kínál Európa jelentős innovációs kihívásaira.

Az i-techpartner segíti a regionális önkormányzatokat és a nemzeti kormányokat, hogy a regionális adottságokból kiindulva segítsék Európa gazdasági növekedését. A kezdeményezés aktívan támogatja a kis- és középvállalkozásokat (kkv-k) a kutatások, klaszterek és technológiák arculatának megteremtésében, és már a korai szakasztól törekszik a megfelelő befektetők és vállalati partnerek bevonására. Ennek köszönhetően a kkv-k érdemi és hatékony technológia transzferbe, stratégiai együttműködésekbe és befektetési partnerségekbe történő bevonása a kkv-k felvirágoztatásához vezet.

Céljainak elérésére, az i-techpartner számos regionális és pán-európai rendezvényt szervez, valamint portáljával egy új interaktív online közösséget hív életre. Az oldalt a résztvevők optimális feltérképezése és a partnerkeresés megkönnyítése érdekében kereső funkcióval látták el. Első lépésként, a résztvevő európai régiók bemutatják a helyi egyetemek és kutatóközpontok, illetve a helyi vállalkozások legjobb kutatási projektjeit. A projektek üzleti kérdéseinek finomhangolása az innovációs szakértők tanácsai segítségével történik.

A legfejlettebb és legígéretesebb kutatási projekteket és hasznosításokat pán-európai szinten ismertetik a potenciális stratégiai partnerekkel és ipari szakértőkkel, ami elősegíti a nemzetközi együttműködések és technológia transzfer megvalósulását. A kapcsolatteremtő funkciókat online eszközök támogatják, ez biztosítja a résztvevők közötti folyamatos információáramlást és a kommunikációt.

Elsősorban az európai régiók és a regionális fejlesztési ügynökségek segíthetnek a helyi kutatóknak és friss innovatív cégeknek, hogy területeiken vezető pozícióba kerüljenek. "Ügynökségünknek jelentős kutatási készlete van, amelyek ipari együttműködés vagy transzfer céljára is elérhetőek. Ahhoz azonban, hogy tisztán láthassuk azokat a hasznosításokat és piaci területeket, amelyeken a kutatás a legnagyobb hozzáadott értékkel jelenik meg, hatékony eszközökre van szükségünk", mondja Hans Rode, a Svéd Nemzeti Útkezelő Társaság elnök vezérigazgatója.

Európában a vállalatok versenyképessé válásának kulcsa a laboratóriumi technológiák üzleti piacra juttatásában rejlik. Rode szerint „ez a program [i-techpartner] segít meghatározni és felvázolni a legmegfelelőbb lehetséges piacokat és partnereket kutatási eszközeink számára. Örömmel várjuk, hogy kutatásainkból

olyan üzletek szülessenek, amelyek által kutatási befektetéseink a lehető legjobban megtérülnek.”

William Stevens, a Europe Unlimited alapító elnöke hangsúlyozza, hogy az innováció és a vállalkozások támogatása elengedhetetlen ahhoz, hogy 2010-ig elérjük az ambiciózus lisszaboni célkitűzéseket. „Európában szűkülnie kell az ipar és a tudomány közötti hasadéknak. Ez az együttműködési hálózat [i-techpartner] Európa-szerte válogatott kutatásokhoz biztosít hozzáférést a vállalkozók számára. Ez által, a résztvevő régiók kkv-i és tudományos vezetői versenyképesebbé válnak a világpiacon.”

AZ I-TECHPARTNER

Az i-techpartner 11 régió támogatásával indult, amelyek két év során a mintegy 300 kutatási projekt és legalább ugyanekkora számú kis- és középvállalkozás alkotta kritikus tömeggel lépnek kapcsolatba. Az i-techpartnert a Tech SME Partnering elnevezésű az FP6 innovációs „PRO-INNO Europe Action” programja keretében az Európai Bizottság támogatja. Az i-techpartner programhoz folyamatában új régiók és klaszterek is csatlakozhatnak. A program keretein belül pillanatnyilag Európa-szerte mintegy 20 rendezvény kerül megrendezésre, amelyek az innováció szektor minden területét lefedik (élettudományok, információs és kommunikációs technológia (IKT) valamint a konvergáló ágazatok).

AZ I-TECHPARTNER MAGYARORSZÁGI MEGVALÓSÍTÓI A DARFT REGIONÁLIS FEJLESZTÉSI ÜGYNÖKSÉG KHT. ÉS AZ INFINITY KFT.

A DARFT Regionális Fejlesztési Ügynökség Kht. 1998-ban alakult szegedi székhelyű, közel tíz éve a Régió szolgálatában álló társaság. Tevékenységei az előcsatlakozási alapok (PHARE) és strukturális alapok pályázatainak valamint a hazai forrásból finanszírozott pályázatok kezelése, a Dél-alföldi Régió stratégiai tervezési folyamatainak szervezése, nemzetközi projekteken való közreműködés és regionális együttműködések elősegítése.

Az Infinity Pénzügyi Tanácsadó Kft. 7 éve foglalkozik innovatív projektek menedzselésével, pályázati tanácsadással. Alapítása óta több száz sikeres projekt keretében segítette az innovatív fejlesztési elképzelések, fejlesztési projektötletek megvalósulását.

**További információ a projektről,
valamint jelentkezés a részvételre:**

DARFT Regionális Fejlesztési Ügynökség Kht.

Ördögh Antal, projektmenedzser

6720 Szeged, Kígyó u. 4.

+36/62-549-597

itechpartner@oroszlan.del-alfold.hu

www.del-alfold.hu

Infinity Kft.

Péli Éva, projektmenedzser

1146 Budapest, Erzsébet királyné útja 1/c.

+36/1-273-2700

peti.eva@infinity.hu

www.infinity.hu

Kedves Olvasónk!

Jelen rovatunkban egy, az Aditus Kft. tanácsadói által készített és szerkesztett HEFOP Projekttámogatási Füzetekből adunk ízelítőt. Hónapról-hónapra megyünk sorra a projektek tervezése, valamint a támogatott projektek megvalósításának folyamatán.

A tartalomjegyzékben kiemelten olvashatják, jelen számunkban mely témával foglalkozunk.

HEFOP Projekttámogatási Füzetek

TARTALOM

A PROJEKTEK TERVEZÉSE

Bevezetés
 HEFOP támogatás a projekttervezés során
 Szervezeti felkészülés
 Projekt és pályázat fogalma
 Projekttervezés
 Projekttervezési technikák, módszerek
 Logikai Keretmátrix – a projekttervezés bevált eszköze
 Pénzügyi tervezés
 Projektszemélyzet, partnerség
 Horizontális szempontok tervezése
 A projekt, pályázat egyéb mutatói, hatásai
 Pályázatkészítés
 A pályázati értékelés folyamata
 Fogalomtár

TÁMOGATOTT PROJEKTEK MEGVALÓSÍTÁSA

Bevezető
 HEFOP intézmény- és szabályrendszer
 A projektmegvalósítás
 Döntés és tájékoztatás
 Támogatási szerződés
 Szerződéskötés
 Szerződésmódosítás
 A projektmenedzsment és a partnerség
 Projekt Előrehaladási Jelentés
 Pénzügyi folyamatok
 Beszerzések

Ellenőrzés, monitoring
Eredmények terjesztése
Projektzárás, értékelés,
fenntarthatóság

TÁMOGATOTT PROJEKTEK MEGVALÓSÍTÁSA

Ellenőrzés, monitoring

"CSAK PONTOSAN, SZÉPEN...!"

A projekt megvalósításában az ellenőrzési és monitoring rendszerek központi helyet foglalnak el a menedzsmenti és az irányítási struktúrában egyaránt. Annak ellenére, hogy egy projekt sikeres megvalósítása nem képzelhető el e rendszerek hatékony és jól szervezett működtetése nélkül, mégis elmondható, hogy e fenti fogalmak gyakran okoznak értelmezési nehézségeket még a támogatást nyert projekteket vezető szakemberek számára is.

MI A MONITORING TEVÉKENYSÉG JELENTŐSÉGE?

Egy adott projekthez kapcsolódóan a monitoring – az előzetesen kitűzött célok tükrében – az egyes tevékenységek megvalósulásának vizsgálatát jelenti. A projekt teljes életciklusát végigkísérő tevékenység legfőbb célja az eredeti célkitűzésekhez képest eltérő tevékenységek időben történő kiigazítása. A monitoring révén figyelemmel lehet kísérni a teljesítményt, és szükség esetén javítani lehet azt.

Egy oktatási épület felújítása könnyen kudarcba fulladhat, ha a felújítást megelőző, előkészítő folyamatokat nem kísérik figyelemmel: számtalan esetben előfordult, hogy a szerződéskötés vagy a PEJ csúszása gátolja az kifizetéseket, amely akadályozza a közbeszerzési eljárás kiírását, és amennyiben nem sikerül a kivitelezőt a nyár beállta előtt kiválasztani és vele szerződést kötni, – iskola lévén – könnyen előfordulhat, hogy a projekt kicsúszik a határidőből.

A monitoring szerepe

A megfelelő monitoring már a folyamat kezdetén jelzi, hogy az előzetes ütemterv be nem tartása milyen következményekkel járhat, így időben megtehetjük a szükséges és megfelelő intézkedéseket

A rendszeres monitoring alapvető fontosságú az *értékelés* folyamatához, vagyis annak felméréséhez, hogy valamely program, tevékenységtípus vagy projekt meddig jutott el az eredetileg kitűzött céljai teljesítésében.

A PROJEKT NYOMON KÖVETÉSE – MONITORING

MI A KÜLÖNBSÉG A BELSŐ ÉS KÜLSŐ MONITORING KÖZÖTT?

Külső monitoring

A projekt monitoring külső szintjéhez kapcsolódó feladatokat a HEFOP esetében a közreműködő szervezetek látják el, monitoring szakértők bevonásával. A hatékony és valós alapokon nyugvó külső projektmonitoring ellátásához az egyik legfőbb forrást az Előrehaladási Jelentések biztosítják.

A KÜLSŐ MONITORING ELSŐDLEGES CÉLJA, HOGY A PÁLYÁZTATÓ SZERVEZETEK KÉPET KAPJANAK A TÁMOGATOTT PROJEKTEK ELŐREHALADÁSÁRÓL

A „külső monitoring” az IH és a közreműködő szervezetek által valósul meg. Minden Kedvezményezettnek részt kell vennie a szerződéskötést követő *monitoring információs napon*, ahol a pályázat lebonyolításában érintett szervezetek bemutatják a projekt végrehajtási folyamatának legfontosabb állomásait. A konzultáció elsődleges célja a leggyakrabban felmerülő, illetve a projekt előrehaladási jelentés kitöltésekor felmerülő *problémák megelőzése, gyakorlati megoldása*.

Belső monitoring

A külső – közreműködő szervezetek által végzett – monitoring mellett a projekt mérföldköveinek a betartását segíti a megfelelően felépített belső monitoring. A menedzsment kidolgozza az időtábla és a tevékenységtábla (mérőkövek) projekttervhez való folyamatos viszonyításának rendszerét. A visszacsatolásokat heti, vagy havi rendszerességgel célszerű tervezni. Ezzel az eljárással lehetővé válik a gördülékeny határidőre történő feladat-végrehajtás, a menedzsmentszervezet időben rugalmasan tud a reagálni a bekövetkező változásokra, illetve képes megelőzni az esetleges hibákat, csúszásokat. A hatékony belső monitoring rendszer lehetővé teszi a projektmenedzsment számára a beavatkozást, hogy a projekt előzetes célkitűzéseire viszonyított eltéréseket képes legyen kiküszöbölni.

A monitoring szervezet főbb feladatai:

- A projekt megvalósulásához kapcsolódó folyamatos adatgyűjtési tevékenység.
- A menedzsment figyelmének felhívása az előzetes ütemezéstől való eltérésre.

- A pályázati projektben meghatározott indikátorok számszerűsíthető alakulásának folyamatos figyelemmel kísérése.

MI A KÜLÖNBSÉG A MONITORING ÉS AZ ELLENŐRZÉS KÖZÖTT?

A Kedvezményezettek gyakran felcserélik a monitoring látogatást a helyszíni ellenőrzéssel. Míg az előbbi egy megelőző, támogató tevékenység, addig a projektekre vonatkozó helyszíni ellenőrzések célja az, hogy az ellenőrzést végző szervezetek (MÁK, FH, IH, szakmai KSZ) meggyőződjenek arról, hogy a Kedvezményezett által a projekt keretei közt megvalósított tevékenységek megfelelnek-e egyrészt a **támogatási szerződésben foglaltaknak**, másrészt a **PEJ-ekben a Kedvezményezett által jelentett adatoknak**.

A helyszíni ellenőrzés alkalmával a következő elemek vizsgálata történik meg:

- **Projekt dokumentumok:** rendelkezésre állnak-e a megvalósításhoz kapcsolódó dokumentumok; pl.: építési napló, képzésekhez kapcsolódó jelenléti ívek, monitoring bizottsági ülésről készült jegyzőkönyvek, eljárásrendi dokumentáció, stb.
- **Helyszínek:** a projekt megvalósulási helyét képező helyszín(ek) Közreműködő Szervezetek képviselői által történő bejárása, az építési, felújítási, rekonstrukciós, valamint esz-közbeszerzési tevékenységek megvalósulása.

- **Pénzügyi dokumentumok:** a helyi ellenőrzések időpontjáról az ellenőrzést végző szervezet minimálisan 10 nappal korábban értesíti a Kedvezményezetteket (rendkívüli ellenőrzés esetén ez az időpont 3 nap). Az ellenőrzési folyamatokról részletes jegyzőkönyv készül, melyet mind a Kedvezményezettnek, mind pedig az ellenőrzést végző munkatársaknak alá kell írnia.
- **Szabálytalanság:** annak feltárása, hogy nem történt-e esetleges szabálytalanság, csalás a projekt megvalósítása keretében.

Mi a belső monitoring szerepe?

Gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy az egyes projektek megvalósítását végző intézmények szervezeti struktúrájában és szervezeti kultúrájában csekély szerep jut az önértékelési mechanizmusoknak. Különösen így van ez a vissza nem térítendő külső támogatásokból megvalósuló fejlesztések esetében. Látni kell, hogy az Európai Unió Strukturális Alapjaiból származó támogatások felhasználásakor a kedvezményezettek kötelessége és egyben érdeke is a belső önértékelés és monitoring megvalósítása. Sikeres projekt ezek nélkül a gyakorlatban nem képzelhető el.

A folyamatos és szakszerű monitoring tevékenység lehetővé teszi, hogy a projektmenedzsment idejében szerezzon tudomást az előzetes tervektől való, a tűréshatárt meghaladó eltérésekről, és ezeket még az előtt orvosolni tudja, mielőtt az eltérések miatt az Irányító Hatóság, vagy a Közreműködő Szervezet külső beavatkozására sor kerülhetne.

ROKON FOGALMAK" TISZTÁZÁSA: MONITORING, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS KÖZÖTTI KÜLÖNBSÉGEK

1. TÁBLÁZAT

TEVÉKENYSÉG	ELLENŐRZÉS	MONITORING	ÉRTÉKELÉS
CÉL	a szabályoknak, előírásoknak való megfelelés vizsgálata	a kitűzött célokhoz viszonyított megvalósulás vizsgálata	a tevékenység hatásának vizsgálata a megoldani kívánt társadalmi-gazdasági probléma viszonylatában
IDŐBELISÉG	folyamatos a programvégrehajtás során	folyamatos a programvégrehajtás során	pontszerű – előzetes, közbeni, utólagos (folyamatos)
A TEVÉKENYSÉG VÉGZŐJE SZERINT	külső	Belső vagy külső	külső (belső) független!
A TEVÉKENYSÉG JELLEGE	operatív	operatív	elemző-tudományos
A VISSZACSATOLÁS MÓDJA	szankció	kiigazítás a hatékonyság érdekében	tanulási folyamat

Eredmények terjesztése

Elmondom hát mindenkinek

A projekt eredményeinek terjesztésének (disszemináció) célja, hogy a projekt által kiváltott hatás, és ezáltal a projekt megvalósítására fordított források hasznosulása a lehető legnagyobb legyen. Magában foglalja mind a projektek során megszületett eredmények, termékek, mind a projektmegvalósítás tapasztalatainak (projektmenedzsment, együttműködés, módszertan stb.) átadását.

MIÉRT VAN SZÜKSÉG TÁJÉKOZTATÁSI-DISSZEMINÁCIÓS STRATÉGIÁRA?

Sok Pályázó/Kedvezményezett úgy gondolja, hogy az eredmények terjesztése a projektzárás feladata. A disszemináció kezdettől fogva a projekt szerves részét kell, hogy képezze, egyes esetekben azonban már a projekt megkezdése előtt is lehetnek olyan tájékoztatási feladataink, amelyek döntő mértékben befolyásolhatják a projekt sikerességét, céljaink elérését. Ilyenek lehetnek egyes szociális, vagy hátrányos helyzetű társadalmi rétegek esélyegyenlőségét javító projektek, ahol szükség lehet a helyi társadalom körében egyfajta előkészítő, pozitív kampányra. A sikeresség egyik záloga lehet, ha már a pályázat elkészítésével egyidőben nagy hangsúlyt fektetünk a projektcélokkal való azonosulásra mind a projektmenedzsment, mind a közvetlen és közvetett célcsoport körében.

JÓ GYAKORLAT- ESETTANULMÁNY!

Az érintettek megfelelő és időben történő tájékoztatása döntő lehet

"A közelünkben volt egy másik építkezés korábban, ami komoly ellenállást váltott ki a környékbeliek körében. Így mi is fel voltunk készülve az esetleges negatív reakciókra. Ennek megelőzése érdekében már a beruházás elején tájékoztató táblát tettünk ki, hogy mi fog itt épülni, mikor lesz vége. Tehát nálunk az érintettek tájékoztatása kulcskérdés volt, s végül nem is kaptunk semmilyen negatív visszajelzést."

(Esettanulmány részlet: Budapesti Kommunikációs Főiskola infrastrukturális fejlesztése – HEFOP 4.1.2.)

A projektek lebonyolítását nagyon gondos tervezésnek kell megelőznie ahhoz, hogy valós eredményeket tudjunk felmutatni. A projekt tervezése során kidolgozott stratégiát a megvalósítás folyamatában figyelemmel kell kísérni, és indokolt esetben korrigálni. A folyamat célja, hogy a projekt törekvéseit és eredményeit bemutassa a nyilvánosságnak. Pozitív viszonyulást teremtsen a helyi társadalomban, a célcsoportban, mutassa be, hogy a projekt része a lokális fejlesztési folyamatoknak, ennek eredménye, hatása mely hatókörrel rendelkezik. A helyes kommunikációs eljárás megfelelő társadalmi bázist alakít ki a következő fejlesztési szakaszok, folyamatok számára.

(Disszemináció a projekttervezés során – bővebben ld. *Projektek tervezése* című kiadvány *Eredmények terjesztése* fejezetében)

A projekt tájékoztatási és nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségei kiterjednek:

- a pályázatban vállalt kötelezettségek betartására (pl. x db meghatározott nyomdai paraméterekkel rendelkező szórólap, kiadvány gyártása)
- a vonatkozó jogszabályoknak való megfelelésre (ld. Függelék);
- az arculati előírásoknak való megfelelésre (NFH arculati Útmutató. Bővebben ld. Függelék).

Ezen vállalt feladatok végrehajtása mellett fontos ügyelnünk arra, hogy ezek teljesítését a támogató felé igazolni is kell (Pl. egy rádióműsor vagy film anyagának CD-n, DVD-n történő átadása, konferencián az elhangzó előadások anyagai stb.) Ahol csak lehet, mindent dokumentáljunk írásban és képekben is!

Bármilyen, az adott projekttel kapcsolatos rendezvényen, eseményen el kell, hogy hangozzon, illetve láthatóvá kell tenni (pl. zászló, meghívó, molino, stb.) az EU szerepét. Az arculati elemek használatának szigorú szabályai vannak, amelyekre – az eddigi tapasztalatok szerint – a Kedvezményezettek sokszor nem fordítanak kellő figyelmet. (A tájékoztatási kötelezettségek megfelelő végrehajtásához szükséges további információk forrásairól ld. Függelék)

MILYEN EGYÉB HASZNA VAN A TÁJÉKOZTATÁSNAK?

A Kedvezményezettnek két irányban szükséges a tájékoztatási csatornákat kiépíteni: egyrészt a projektrésztvevők felé, másrészt a helyi és térségi partnerek felé. Olyan csatornákat és eszközöket kell igénybe venni (helyi lapok, rádió, szóróanyag, tájékoztatók, stb.) amelyek a legjobb hatásokkal érik el a célcsoportot. Olyan formákat – könnyen áttekinthető szórólap, a célokat egyszerűen megfogalmazó nyilatkozat, figyelemfelkeltő plakát – használjunk, amely a célcsoport igényeihez közel áll, emellett informatív.

A TAPASZTALATOK ÁTADÁSÁNAK EGYIK LEGGYAKORIBB MÓDJA A PROJEKTBEMUTATÓ KONFERENCIA

A figyelem felhívásán túl lényeges eleme a nyilvánosságnak a *pozitív viszonyulás kialakítása a projektcélok és várható eredmények felé*. A kommunikációs csatornák és eszközök térségeként és projektcélonként változhatnak, ezért fontos a helyi sajátosságokat helyesen felmérni.

A projekteredmények bemutatása ráirányítja a figyelmet a szervezetre, törekvéseire, valamint pozitív mintát ad szektorálisan. Célszerű azokat az újszerű problémakezelési módszereket, eszközö-

ket bemutatni, mert a helyi fejlesztések során egymást segítő hatás érhető el általuk.

A nyilvánosság biztosításának fontos eszközei a *fórumok, tájékoztatók, konferenciák*, amelyek ráirányítják a figyelmet a társadalmi csoport, jelenség kezelésére, és emellett a fejlesztések irányának megismerését is segítik. A konferenciák elhangzott előadásainak csokorba szedése és a feltárt problémák kezelésére lefolytatott vita esszenciája hasznos útmutató lehet a későbbi pályázók számára.

Projektzárás, értékelés, fenntarthatóság

Minden jó, ha...

A projektzárás közeledtével még korántsem dőlhetünk hátra, hisz még előttünk van egy komoly likviditási feladat, a támogatás utolsó 20%-ának „előfinanszírozása”, egy helyszíni ellenőrzés, elért eredményeink és terveink összevetése, valamint a projektek értékeléséhez, és az eredmények fenntartásához kapcsolódó egyéb feladataink.

MIK A PROJEKTZÁRÁSSAL KAPCSOLATOS LEGFŐBB FELADATOK?

- A projekt zárása során a Kedvezményezett – számviteli és tevékenység oldalról is – a vállalt célok és eredmények elérése igazolásával lezárja a projektet. Az ún. természetes mutatók – eredmény-, hatás- és kimenet indikátorok – teljesülése mellett igazolnia kell, hogy a támogatás felhasználása megfelelő és szabályos volt. Ügyelni kell arra, hogy 10 %-nál nagyobb eltérés ne legyen a vállalt és teljesített mutatók között. A szakmai beszámoló térjen ki az elért konkrét eredményekre. Itt érdemes megjegyezni, hogy a folyamat dokumentációi és a beszámoló adatai közötti teljes összhangnak kell lennie.
- A projekt zárójelentés elfogadása a feltétele támogatási szerződésben rögzített *támogatási összeg utolsó 20%-a* (központi program esetében 5%) kifizetésének.
- A projekt lezárását követő 90 napon belül a Kedvezményezettnek be kell nyújtaniuk a korábbi Projekt Előrehaladási Jelentésekhez hasonló formátumú *zárójelentést*. Ennek az utolsó időszakra vonatkozó szakmai és pénzügyi beszámolók, valamint azok mellékletei mellett tartalmaznia kell a projekt végrehajtásának teljes időszakáról is információkat. Lényeges eleme ennek az időszaknak, hogy a projektzárás és zárójelentés benyújtása közötti időtartamra már nem számolható el menedzsment-, illetve működési költség. Továbbá az is fontos, hogy a szolgáltatások számlái – bár a teljesítésük a projektidőszakra tevődik – áthúzódnak az elszámolási időszakra. Itt is számítani lehet, és kell is a határidő elhúzóására. Ebben az időszakban különösen fontos a *stabil pénzügyi háttér, a finanszírozhatóság biztosítása*.
- Az utolsó kifizetést megelőzően a támogatás folyósításában közreműködő szervezetek képviselői *helyszíni ellenőrzés* keretében vizsgálják meg, hogy a támogatás felhasználása a szabályoknak, illetve a támogatási szerződésben foglaltaknak megfelelően ment-e végbe.

MELYEK A PROJEKTÉRTÉKELÉS LEGFŐBB CÉLJAI, SZEMPONTJAI?

A projekt értékelés főbb *céljai, szempontjai többszintűek lehetnek:*

- A megvalósított projekt illeszkedése a szervezet fejlesztési stratégiájához (Pl. A szolgáltatás milyen új elemekkel bővült? A fejlesztések mennyire épülnek egymásra? Van-e a projektnek folytatása tovább bővülő célokkal?)
- A megvalósított projekt közvetlen és közvetett hatásának vizsgálata a helyi társadalomra (Pl. Mennyivel nőtt a foglalkoztatotti létszám? Hány ember családja került kapcsolatba a megvalósított szolgáltatásokkal? Az iskola tanulói a fejlesztés révén jobb tanulmányi eredményeket értek el? Változott-e a munkaerőpiaci szerkezet? Mennyiben voltak helyesek a kitűzött célok a változás igényeihez?)
- A megvalósított projekt illeszkedése a térségi és regionális fejlesztésekhez (Pl. részévé vált-e a projekt eredménye a lokális szolgáltatásoknak? A megvalósító szervezet(ek) tartós együttműködő partnerségekké váltak? Az adott területen megvalósított projekteredmények generáltak-e további változást?)

AZ ÉRTÉKELÉS FORMÁI:

- előzetes értékelés – felméri a projekt dokumentumait, konkrét várható eredményeinek realitását,
- közbeni értékelés – a folyamatok megfelelősége, a kitűzött célok megvalósulásának összevetése a tervekkel,
- utólagos értékelés – a projekt eredményeinek vizsgálata a kiváltott hatás áttekintése, összevetése a magasabb tervezési szintekkel

Az *utólagos értékelés* célja, hogy felmérjük a projekt sikerét. Utólagos, vagy összefoglaló értékelésre akkor kerül sor, amikor a

projektet lezártuk, illetve elegendő idő telt el ahhoz, hogy a projekt hatása érezhetővé váljon. Az összefoglaló értékelés az alábbi alapvető kérdésekre ad választ:

- Sikeres volt-e a projekt? Melyek voltak az erősségei és gyengeségei?
- Milyen mértékben teljesítette a projekt az általános célkitűzéseket?
- Milyen haszna származott résztvevőknek (különösen képzési, foglalkoztatási projektek esetén) a projektből?
- Az eredmények igazolják-e a projekt költségeit?
- Lemásolható illetve átvihető-e más területekre a projekt?

MILYEN NEHÉZSÉGEK MERÜLHETNEK FEL A PROJEKT EREDMÉNYEI FENNTARTÁSÁNAK IDŐSZAKÁBAN?

A vonatkozó uniós szabályozásnak megfelelően a Kedvezményezetteknek vállalniuk kell, hogy a támogatásban részesített projekt eredményeit a lezárást követő **öt évig fenntartják**. Ennek intézményi, pénzügyi megvalósításáról a pályázat benyújtásakor kell nyilatkoznia a Pályázónak.

(fenntarthatóság a projekttervezés során – bővebben ld. *Projektek tervezése* című kiadvány *Fenntarthatóság* fejezetében)

Mivel a HEFOP esetében még kevés tapasztalat áll rendelkezésre a projektek fenntarthatóságáról, így ennek pontos fogalma még sok esetben félreértésre adhat okot. Például, ha a támogatás révén beindult egy képzési program, ennek fenntartása nem feltétlenül jelenti azt, hogy az adott képzést öt év múlva is ugyanúgy folytatni kell, jelentheti azt is, hogy a projekt keretében elkészült tantermet, eszközöket a vállalt céloknak megfelelően használjuk

A EREDMÉNYEK FENNTARTÁSA TOVÁBBI ODAFIGYELÉST ÉS ERŐFESZÍTÉSEKET IGÉNYEL

fel. Minden attól függ, hogy a pályázatban és a támogatási szerződésben mit vállaltunk. Abban az esetben, ha fenntarthatónak ítéljük a képzést, akkor azonban a tervezett indikátoroknak megfelelően legalább öt évig biztosítani is kell a program folytatását, és a célcsoport felé történő hozzáférhetőségét.

A Kedvezményezettnek a projekt eredményeinek fenntartására vonatkozóan **évente projekt fenntartási jelentés** keretében kell beszámolnia az előírt kötelezettségeinek teljesítéséről. Ez jelenti a foglalkoztatásra, a technológiai fejlesztésre, a szolgáltatások fenntartására vonatkozó létszám, géppark, oktatási-képzési szolgáltatások, eljárások fenntartását, működtetését.

A *foglalkoztatási típusú pályázatok* esetében erősen befolyásolja a fenntarthatóságot a munkaerőpiac szerkezetének változása, a foglalkoztatók piaci pozíciója. Az itt vállalt foglalkoztatási kötelezettséget a munkáltatókat alaposan felmérve szabad csak bevállalni. Korábban több olyan projekt is eredménytelenül teljesítette ezt a vállalását, mert a képzettség megszerzése után a munkavállalót nem addig és abban a munkakörben tudta a vállalkozó foglalkoztatni. Több olyan vállalkozó is adott együttműködésre vonatkozó nyilatkozatot, aki a későbbiek során elállt a foglalkoztatástól. A projekt fenntarthatóságát – a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásával kapcsolatos programokban – jelentősen befolyásolja a szezonális (nyári-őszi idénymunkák), valamint a munkaerőpiaci változások, amelyek a foglalkoztatási és a szolgáltatási projekteket befolyásolhatják.

A Kedvezményezettek számos esetben hasonlóképpen jártak a *szociális típusú szolgáltatásbővítést* segítő pályázatok esetében. A hibás piaci pozicionálás és a változó jogszabályi környezet a szolgáltatások fenntarthatóságát jelentősen befolyásolja. Ez fokozottan érvényes a foglalkoztatást segítő szolgáltatások kiépítésekor.

A *HEFOP célokkal összefüggő infrastruktúrafejlesztést* kitűző projektek esetében a választott technológia amortizációját célszerű figyelembe venni. Fokozottan érvényes ez az infokommunikációs eszközök beszerzésére. A Pályázónak, azért, hogy a fenntarthatóság biztosított legyen, a választott paramétereket már a tervezésnél – a pénzügyi lehetőségek számbavételével – a magasabb színvonalú termékek felé kell igazítani.

Az *oktatási pályázatok* tervezésekor gyakori hiba, hogy a pályázatban kért oktatástechnológiai, infrastrukturális igények nincsenek szinkronban a valóban szükséges feltételekkel. A tanulólétszám rövid, középtávú változásai nem mindig indokolják a fejlesztési célokat, s a partnerségi alapon létrehozott szolgáltatások, magas koordinációt igénylő együttműködések harmonizálása is sok helyen nehézségeket okoz. Ezek helyes tervezésére, a valódi partnerségek kialakítására nagyobb gondot kell fordítani.

Feladatok a projektzárás után:

1. projekt fenntartási jelentés benyújtása, határideje megegyezik a projekt befejezésének dátumával (hónap, nap).
2. a projekt teljes dokumentációjának, bizonylatainak eredeti és másolati példányait 2013. december 31-ig meg kell őrizni.
3. átlátható, áttekinthető nyilvántartás.

Az EU Kulturális Örökség Díja és Magyarország

2007. június 8-án Stockholmban adták át a 2006-os Europa Nostra Díjakat. A Ferihegyi Repülőtér I. Termináljának felújítása és a New York Palota és Kávéház felújítása egyaránt érmet kapott az Épített örökség megőrzése kategóriában

A Ferihegyi Repülőtér I. Termináljának felújítása és a New York Palota és Kávéház felújítása is érmet kapott az Európai Unió Kulturális Örökség Díja/Europa Nostra Díj 2007-es értékelésekor. Az indoklás szerint a Ferihegyi Repülőtér felújításakor a tervezők és kivitelezők sikeresen egyeztettek az eredeti értékek megőrzését a modern, XXI. századi elemek használatával. A New York Palota és Kávéház felújításának elismerését a XIX. század végi eklektikus stílusú nagyszerű épület alapos kutatásokra épített helyreállításáért és luxushotelkénti újrahasznosításáért érdemelték ki a tervezők és kivitelezők. A 2006-os felhívásra 32 országból összesen 158 jelölés érkezett a három díjkategóriában. A díjakat 2007. június 8-án Stockholmban adták át, a díjátadón más méltóságok mellett részt vett a svéd királyi pár és Ján Figel, az EU Bizottság oktatásért, szakképzésért, kultúráért és ifjúságért felelős biztosa is.

FERIHEGY 1. TERMINÁL

NEW YORK PALOTA ÉS KÁVÉHÁZ

AZ EURÓPAI UNIÓ KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG DÍJA/EUROPA NOSTRA DÍJ

Az Európai Unió Kulturális Örökség Díja / Europa Nostra Díjat 2002-ben indította útjára az Európai Bizottság és az Europa Nostra szervezet az EU Kultúra 2000 keretprogramjának támogatásával, hogy uniós szinten is elismerjék az európai tárgyi örökség megőrzésére tett erőfeszítéseket, illetve díjazzák a legkiemelkedőbb projekteket. A díjrendszer célkitűzése hármas:

- egyrészt a konzervációs gyakorlatba szeretnének minél magasabb szintű standardokat bevezetni,
- másrészt a tudásanyag és készségek nemzetek közti oktatását, cseréjét igyekeznek ösztönözni,
- harmadrészt a további példaértékű kezdeményezések létrejöttét szeretnék elősegíteni az európai örökség területén.

Az évente meghirdetett felhívásokon három kategóriában várnak nevezéseket:

1. kategória: helyreállítás, konzerváció

- a, épített örökség helyreállítása
- b, kultúrtáj helyreállítása
- c, műalkotások helyreállítása
- d, régészeti lelőhelyek konzervációja.

2. kategória: tanulmány készítése, melynek kézzelfogható eredményei vannak a konzerváció területén, illetve amely az 1. kategória területeinek fejlesztéséhez járul hozzá.

3. kategória: egyének vagy csoportok áldozatkész szolgálata a kulturális örökség megőrzése területén.

A három kategóriában 2006-ra összesen öt Nagydíjat osztottak ki, egyenként 10.000 euró pénzdíj kíséretében. Kiosztottak továbbá tizenhat érmet (második díj) és tizenhárom oklevelet (harmadik díj) is. Az 1963-ban alapított Europa Nostra 2002 óta az Európai Unió Kulturális Örökség Díjának kezelője. A 2007. és 2013. közötti időszakra az EU Bizottsága pályázati felhívást tett közzé a díj kezelési jogának elnyerésére; ezen az Europa Nostra is indult. A pályázat eredményét várhatóan 2007 második felében teszik közzé.

MAGYAROK AZ EUROPA NOSTRA DÍJAZOTTAINAK SORÁBAN

Nem 2007-ben értékelték először a magyar műemlékvédelmi törekvéseket. Íme egy rövid összefoglaló a korábbi évek nyerteseiről:

2002

1. a, kategória: épített örökség helyreállítása

MILLENÁRIS PARK

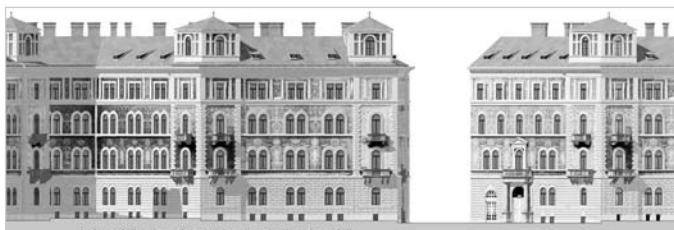

FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR, KÖZPONTI ÉPÜLET

Oklevelet kapott a budapesti Millenáris Park a történelmi jelentőségű ipartelep kiállítási és rendezvényközponttá történő innovatív átalakításáért, illetve a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár fel-

újított központi épülete a XIX. századi és a modern építészeti elemek gyönyörű ötvözéséért.

2. kategória: tanulmányok

A KODÁLY-KÖRÖND EGYIK LÁTÁNYTERVE

Oklevelet nyertek a Kodály köröndön található XIX. századi épületek homlokzatának felújítására készített tervek.

2003

1. a, kategória: épített örökség helyreállítása

BARABÁS-VILLA

A FELÚJÍTOTT KÁRÁSZ UTCA SZEGEDEN

A kategória érmét kapta meg a budapesti Barabás-villa. A XIX. századi villa felújítását a díjazók úgy értékelték, mint a hű és ügyes restauráció, a művészi érzékenység, a magas színvonalú kortárs építészet és a gyökerekhez való hűség tökéletes harmóniáját.

1. b, kategória: kultúrtáj megőrzése/helyreállítása

Oklevéllel ismerték el a szegedi Klauzál tér és Károlyi utca 1997 és 2003 között zajlott felújítását a XIX. századi történelmi műemlékek magas minőségű újjáépítéséért és ezáltal az egész városközpont revitalizációjáért.

2004

1. a, kategória: épített örökség helyreállítása

A HELYREÁLLÍTOTT
MÁTYÁS ZSINAGÓGA

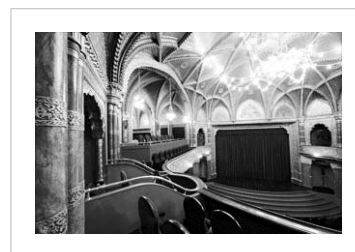
GYÚGYE, A FELÚJÍTOTT
PRESBITERIÁNUS TEMPLOM

A mátyási zsinagóga helyreállítása oklevelet kapott. A helyreállítás a díjazók szerint értékes példája Közép- és Kelet-Európa lepusztult zsinagógái újjáépítésének, emellett a közösségi azonosságtudat megőrzését is elősegíti.

Szintén oklevelet kapott a gyúgyei presbiteriánus templom magas színvonalú felújítása. A templomot a XIV. században építették, majd a kálvinista reformációt követően lett a presbiteriánus közösségé. A felújítási projekt a helyi emberek törekvése volt arra, hogy újjáélesszék örökségüket.

2005

1. a, kategória: épített örökség helyreállítása

AZ URÁNIA FILMSZÍNHÁZ MEGÚJULT BELSEJE

Oklevéllel ismerték el az Uránia Nemzeti Filmszínház külső-belső felújítását, az indoklás szerint a XIX. századi magyar eklektikus stílus és a modern terek, valamint a korszerű technológia harmonikus ötvözéséért.

BŐVEBB INFORMÁCIÓ:

KultúrPont Iroda:

www.kulturpont.hu/rovat.php

A rovatnál kérjük, állítsa be a Nyertes projektek rovatot, majd a keresőmezőbe kérjük, írja be: Europa Nostra

Europa Nostra:

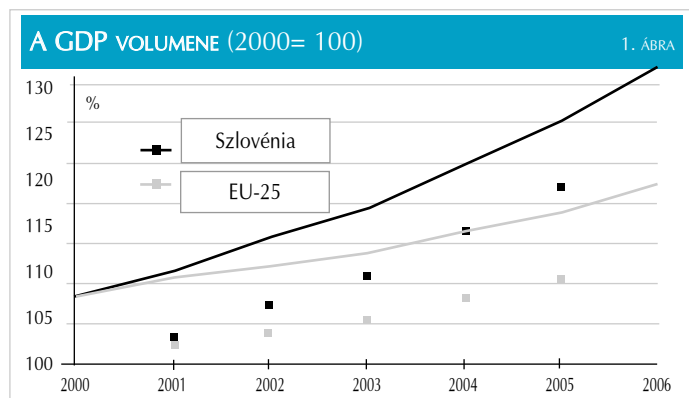
www.europanostra.org

Szlovénia az Európai Unióban

Szlovénia 1991 nyarán nyilvánította ki függetlenségét Jugoszláviától. A szlovén történelemben ez az első független és demokratikus időszak. A történelmi lehetőség sikeres kihasználásáról tanúskodik a gyors nyugati integráció, amelyben Szlovénia nemcsak az egykori tagköztársaságok között járt az élen, de az euró bevezetését és a gazdasági fejlettséget tekintve valamennyi volt szocialista országot beleértve is. Az első parlamenti választásokat 1992 decemberében tartották. Szlovénia 1996. június 10-én írta alá a társulási egyezményt az Európai Unióval, a csatlakozási tárgyalások 1998. március 31-én kezdődtek. A tárgyalások sikeres lezárulta és a csatlakozási szerződés 2003 áprilisában Athénban történt aláírása után Szlovénia kilenc másik állammal együtt 2004. május 1-jén csatlakozott a 25 tagúvá vált Európai Unióhoz. A 2004-ben csatlakozott uniós tagországok közül elsőként Szlovénia teljesítette az euró bevezetésének feltételeit, így 2007. január 1-jén a szlovén tolár helyett az euró vált hivatalos fizetőeszközzé. Az előre meghatározott időrend szerint az új tagországok közül elsőként Szlovénia tölti majd be az EU soros elnökségét, 2008 első felében.

GAZDASÁGI ÁTTEKINTÉS

Az 1990-es évek elején az egész kelet-közép-európai térségre jellemző gazdasági visszaesés Szlovéniában az átlagosnál enyhébb, a magyarországihoz és a csehországihoz hasonló volt. A válság mélypontján, 1994-ben Szlovénia *bruttó hazai terméke* (GDP) az 1989-es szint 82%-át érte el. 1993-ban azonban már növekedett a gazdaság, és azóta évi 2,5-5,5% közötti ütemben emelkedett a GDP. Az új évezred elején a világgazdasági dekonjunktúra hatására Szlovéniában is lassult a növekedés, 2004-ben azonban gyorsult a fejlődés, és 2006-ban 5,2%-kal nőtt a bruttó hazai termék. A GDP 1997-ben érte el a rendszerváltozás előtti szintjét, 2006-ban pedig már a kiinduló érték 143%-án állt. (1. ábra)

Szlovénia már az átalakulási folyamat kezdetén is Csehország mellett a térség gazdaságilag legfejlettebb országának számított, a kilencvenes évek második felében pedig a cseh növekedés lassulásával párhuzamosan egyértelműen az élre került. Szlovéniában 2006-ban a gazdasági fejlettség nemzetközi összehasonlításban általánosan használt és elfogadott mérőszáma, az *egy főre jutó GDP vásárlóerő-paritáson* (PPS-ben) az EU-25 átlagának 84%-ával volt egyenlő. Ez nemcsak valamennyi kelet-közép-európai országénál magasabb, hanem Portugáliáénál (70%) is, és megközelíti Görögország 85%-os szintjét. (1. táblázat)

GDP, 2006

1. TÁBLÁZAT

MUTATÓ	SZLOVÉNIA	EU-25
Egy főre jutó GDP, PPS, EU-25 = 100,0	84,0	100,0
Bruttó hozzáadott érték megoszlása, %	100,0	100,0
mezőgazdaság	2,5 ^a	1,8
ipar, építőipar	34,1 ^a	26,5
szolgáltatások	63,4 ^a	71,7

^a 2005. évi adat.

Szlovéniában a *mezőgazdaság* a teljes hozzáadott érték 2,5%-át állította elő 2005-ben, ami a legalacsonyabb érték az új tagországok között. Az ország területének mindössze 24%-a számított mezőgazdasági területnek 2004-es adatok szerint, és ennek is kevesebb mint a felét, az ország teljes területének csak 10%-át művelték meg. Az ágazat foglalkoztatásban betöltött szerepe ennek ellenére jelentős. Közel minden tizedik szlovén munkavállaló a mezőgazdasági ágazatban dolgozik, ami Románia és Lengyelország után a térség legmagasabb aránya. Szlovénia legfontosabb terménye a kukorica, a búza és a cukorrépa, ezek termésátlaga nagyjából megegyezik az uniós átlaggal. A gazdaság méretéből adódóan az ország hús- és tejtermelése is alacsonynak számít a térségben. A szarvasmarha-állomány 450 ezres, a sertésállomány erősen ingadozik, 550–600 ezer körüli.

Szlovéniában az *ipari termelés* 2000 és 2006 között 24%-kal emelkedett, ami kelet-közép-európai összehasonlításban alacsony növekedési ütemnek számít. Ennek oka, hogy a szlovén ipar termelékenysége közelebb áll a nyugat-európai átlaghoz, mint a többi térségbeli országé, így a felzárkózás üteme lassabb. A legnagyobb termelési értékű feldolgozóipari ágazat a fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása (17%). Jelentős még a vegyi anyag, termék gyártása, a gép, berendezés gyártás és a villamos gép, műszer gyártása ágazat (valamennyi 11%-os részesedéssel). Okot az élelmiszeripar és a járműgyártás követi. Kőolaj-feldolgozás gyakorlatilag nem folyik Szlovéniában.

Szlovénia *energiaszükségletének* felét képes saját forrásból fedezni, így energiafüggettsége (a nettó energiainport és a bruttó felhasználás hányadosa) lényegében megegyezik az EU-25 átlagával. Az ország egyetlen atomerőműve a belföldi energiafelhasználás 23%-át termeli meg. Az összes energiafelhasználáson belül a megújuló energia felhasználási aránya 11%-os, tehát magasabb, mint az EU-ban átlagosan (6%). Szlovénia energiaintenzitása Kelet-Közép-Európában a legalacsonyabb, az uniós átlag mintegy másfélszeresét használja fel egységnyi áru vagy szolgáltatás előállításához.

Szlovéniában a *folyó fizetési mérleg* hiánya a 2000-es években mindvégig mérsékelt maradt, sőt 2001–2002-ben többletet mutatott az egyenleg, ugyanis azokban az években a szolgáltatások pozitív egyenlege teljes mértékben ellensúlyozta az áruforgalmi hiányt. Azóta a termékgazdálkodási deficit gyorsabban nő, mint a

szolgáltatások többlete, és negatívba fordult a jövedelmi egyenleg is, ezért a folyó fizetési mérleg hiánya 2004 óta 2–3% között mozgott. A beáramló külföldi tőke korábban fedezte a folyó fizetési mérleg hiányát, 2004–2006-ban azonban erre már nem volt képes, mert a beáramló tőkemennyiség GDP-arányos értéke csökkent, miközben a szlovén gazdasági szereplők külföldi befektetései nőttek.

Szlovénia némiképp más fejlődési úton járt a kilencvenes években, mint a többi volt szocialista ország, ugyanis a modernizációban és a gazdasági növekedésben kevésbé támaszkodott a *külföldi tőkére*. Így 2006-ban az országban lévő külföldi közvetlen befektetések állománya a GDP 22%-át tette ki, miközben például Csehországban ez az arány 53%, Magyarországon 58%, Észtországban pedig 97%. Másfelől minden más térségbeli országnál aktívabb tőkekihelyező Szlovénia, ugyanis közvetlen külföldi tőkeberuházásainak állománya a GDP-je 10%-ával egyenlő.

Szlovéniában az *államháztartás* (a központi költségvetés, a helyi önkormányzatok, a társadalombiztosítási alapok és az elkülönített állami pénzalapok együttesen) GDP-arányos deficitje 2002 óta a maastrichti kritériumok között meghatározott 3%-os szint alatt van, sőt az utóbbi két évben 1,5% körülre sikerült leszorítani. Az államháztartás eladósodottsága is számottevően kedvezőbb, mint a küszöbérték. A bruttó államadósság tavaly a GDP 28%-ára rúgott. (2. táblázat)

SZLOVÉNIA NÉHÁNY EGYENSÚLYI MUTATÓJA A GDP SZÁZALÉKÁBAN

2. TÁBLÁZAT

MUTATÓ	2002	2003	2004	2005	2006
Folyó fizetési mérleg egyenlege	1,1	-0,8	-2,7	-2	-2,5
Bruttó FDI-beáramlás	4,0	3,8	2,1	1,6	1,0
Nettó FDI-beáramlás	3,2	2,0	0,7	0,2	-1,0
Államháztartás egyenlege	-2,5	-2,8	-2,3	-1,5	-1,4
Államadósság	29,1	28,6	28,9	28,4	27,8

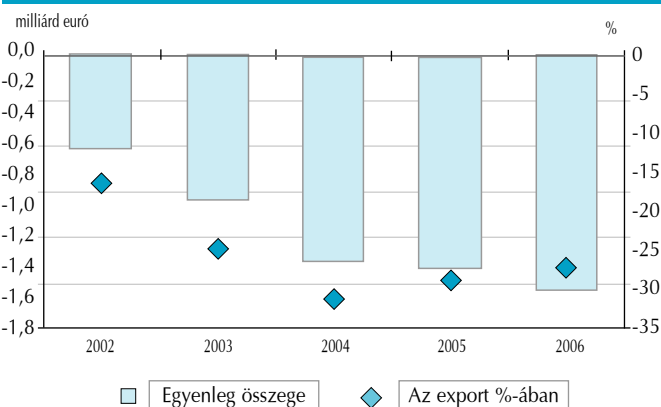
Szlovénia *külkereskedelmét* tekintve nyitott gazdaságnak számít. 2006-ban az áruk és szolgáltatások együttes behozatala a GDP 70%-ával volt egyenlő, és lényegében ugyanekkora (0,7 százalékponttal alacsonyabb) volt a kivitel is. Az exportban a termékek aránya 80%, az importban 88%.

A *külkereskedelmi termékforgalomban* a legfontosabb célország Németország (20%-os részaránnyal) és Olaszország (12,6%), míg behozatali oldalon e két ország súlya 20–20%, és Ausztria is több mint 10%-kal képviselteti magát. A termékcsoportok közül a behozatalban és a kivitelben is a gépek és szállítóeszközök részaránya a legmagasabb. (2. ábra)

1992-ben 207%-os *inflációt* mértek Szlovéniában, amit már a következő évben sikerült 32%-ra mérsékelni. 1996-ban szorult először 10% alá a pénzromlás éves üteme, azonban ettől kezdve évekre beragadt a 7–10% közötti sávba. Az euró bevezetésének elérhető közelségbe kerülésével kiemelt cél lett az infláció leszorítása a maastrichti kritériumnak megfelelő szint alá. 2005-ben éppen megegyezett az infláció mértéke a maastrichti előírásoknak megfelelően számítottal, 2006-ban pedig teljes mértékben megfe-

KÜLKERESKEDELMI EGYENLEG

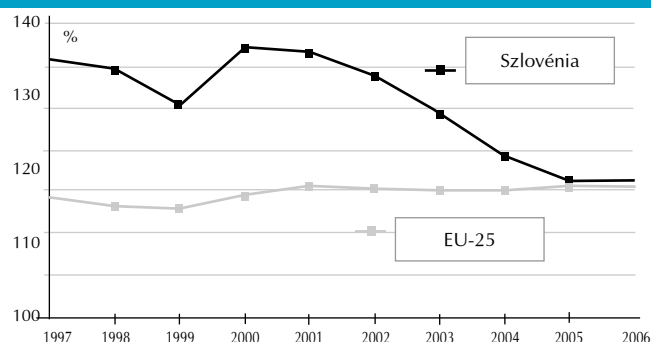
2. ÁBRA

lelt annak. A változás oka nem a szlovén infláció további mérséklődése (az mindkét évben 2,5%-os volt), hanem az, hogy a többi tagállamban kissé gyorsult a pénzromlás üteme, és így emelkedett a küszöbérték is. Ezzel Szlovénia valamennyi maastrichti kritériumot teljesítette, és 2007. január 1-től – az új tagországok közül elsőként – bevezethette az eurót. (3. ábra)

FOGYASZTÓI ÁRAK ALAKULÁSA (ELŐZŐ ÉV=100)

3. ÁBRA

TÁRSADALMI ÁTTEKINTÉS

Szlovénia a kis *népességű* európai országok közé tartozik, csak Máltán, Cipruson, Luxemburgban és Észtországban élnek kevesebben az uniós tagállamok közül. Népsűrűsége közepesnek mondható, 14 ország sűrűbben lakott, 12 pedig kisebb népsűrűségű az EU-27-ben. A népességnek 14%-a fiatalabb 15 évesnél, ami Bulgária után a legalacsonyabb arány az unióban, a 65 éves és idősebb népesség részaránya pedig a magasabbak közé tartozik, 15%. (3. táblázat)

ADATOK SZLOVÉNIA NÉPESSÉGÉRŐL

3. TÁBLÁZAT

MUTATÓ	2006
A népesség száma, 2006. január 1., ezer fő	2 003,4
Terület, km ²	20 273
Népsűrűség, fő/ km ²	99
A fővárosi népesség aránya, %	12,3
Ezer férfira jutó nő ^{a)}	1 041

a) január 1.

A házasságkötések abszolút száma csökken: míg 2000-ben 7200 házasságot kötöttek, 2005-ben már csak 5800-at, ötödével kevesebbet. Az ezer lakosra jutó házasságkötések száma a legalacsonyabb az unióban, 2,9, miközben az uniós átlag 4,8 ezrelék. A felbontott házasságok száma ezzel párhuzamosan növekvő tendenciát mutat, 2005-ben 2600 válásra került sor, egynegyedével többre, mint 5 évvel korábban. A házasságkötések számához viszonyított *válási ráta* folyamatosan emelkedik: a 2000-ben mért 295-ről öt év alatt elérte a 459-et.

Az *élveszületések száma* (18 200) 2005-ben 1%-kal volt magasabb, mint egy évvel korábban, a 2000. évihez képest pedig lényegében nem változott. A *halálozások száma* (18800) egy év alatt közel 2%-kal nőtt, öt év alatt pedig 1%-kal. A születések száma 2005-ben 670-nel maradt el a halálozásokétól. A népesség *természetes fogyása*, ami a halálozások és a születések számának különbségéből adódik, 2001–2003 között ezer főt is meghaladó értékeket ért el. A népesség természetes fogyását ellensúlyozza a bevándorlás pozitív egyenlege, így a népesség ténylegesen növekszik.

A *születéskor várható átlagos élettartam* a férfiak és a nők esetében sem sokkal maradt el az uniós átlagtól; a férfiaknál 74, a nőknél 81 év volt 2005-ben. A két nem várható élettartama közti különbség 7 év, egy évvel több, mint az uniós átlag.

Szlovéniában az egyes számú halálokat a keringési rendszer betegségei jelentik. Ez a betegségcsoport okozza az összes halálozás négytizedét, míg a rosszindulatú daganatok a halálozások 27%-áért felelősek. A keringési rendszer megbetegedéseinek *népességre vetített halálozási rátája* 12%-kal, a rosszindulatú daganatoké 10%-kal meghaladja az uniós átlagot. A külső okok által okozott halálozások rátája közel másfélszerese az uniós értéknek, ezen belül az öngyilkosságoké duplája.

A *foglalkoztatási ráta* az uniós átlagánál magasabb, 67% volt 2006-ban. A szlovén nők foglalkoztatási szintje magasnak számít uniós viszonylatban, 5 százalékponttal haladja meg az uniós átlagot, míg a férfiaké lényegében megegyezik azzal. A nők foglalkoztatási szintje annak ellenére kedvező, hogy a részmunkaidőben foglalkoztatottak aránya (12%) lényegesen alacsonyabb, mint az EU-27 átlaga (31%). A férfiak esetében a részmunkaidős foglalkoztatás az uniós átlagnak felel meg, az arányszám 7%. Az összes foglalkoztatottnak így 9%-a dolgozik ebben az atipikus for-

mában Szlovéniában, ami az uniós átlag fele, de a 2004-ben és 2007-ben csatlakozott 12 tagország között 10%-nál magasabb rátát sehol nem mértek.

A *munkanélküliségi ráta* 2000 óta nem változott lényegesen, 6–7% között ingadozik, ami elmarad az EU-ban ugyanebben az időszakban mért 8 és 9% között változó rátától. A 2006-ban kimutatott 6%-os harmonizált munkanélküliségi arány a 10. legalacsonyabb volt az EU-27-ben, ezen belül különösen a férfiak esetében volt kedvező, nem érte el az 5%-ot. A nők munkanélküliségi rátája eközben 7% volt, ami az uniós országok rangsorában a középmezőnynek számított, de az átlagot ez sem érte el. A 25 éven aluliak körében mért munkanélküliség szintje szintén alacsonynak számít, 14%, amelynél alacsonyabb rátát csak négy régi és négy új tagállamban mértek. A tartósan munkanélküliek aránya az összes munkanélkülihez képest megközelíti az 50%-ot, amelynél kedvezőtlenebb arányszámot tizenhárom tagállam mutatott ki. Az egy évnél régebben munkanélküliek aránya mind a férfiak, mind a nők körében meghaladta az uniós átlagot. (4. táblázat)

S

4. TÁBLÁZAT

MUTATÓ	SZLOVÉNIA	EU-25
Munkanélküliségi ráta, %	6,0	7,9
Férfiak munkanélküliségi rátája, %	4,9	7,1
Nők munkanélküliségi rátája, %	7,2	9,0
Fiatalok munkanélküliségi rátája, %	13,9	17,3

Baksay Gergely
Kátainé Marosi Angéla

K Ö N Y V A J Á N L Ó

A Központi Statisztikai Hivatalban az Eurostat támogatásával működő EU-infó szolgálat az Európai Unióra vonatkozó adatok, kiadványok megtalálásában, az Eurostat ingyenes adatbázisaiból történő adatletöltésben segíti a felhasználókat. Honlapunkon az EU és Magyarország legfrissebb fő adatait, valamint az Eurostat gyorstájékoztatóiból szemelvényeket közlünk. A szolgáltatás ingyenes és magyar nyelvű.

Telefon: 06(1) 345-6147, 06(1) 345-1296, 06(1) 201-9482

E-mail: euinfo@ksh.hu

Cím: 1024 Budapest Keleti Károly u. 5-7. 1. emelet 114. szoba

Az uniós támogatásokban egyre hangsúlyosabb szerepük van a szomszédosági programoknak, határon átnyúló pályázati lehetőségeknek. Ezzel párhuzamosan egyre több szomszédos országban nyílnak meg vagy bővülnek uniós pályázati programok.

A fentiekre tekintettel az Uniós Értesítő – az Adaptatio Kft. szakmai együttműködésével – hónapról-hónapra beszámol a Romániában, Szerbiában, valamint Szlovákiában megvalósuló EU támogatásokról, fejlesztésekről, elsősorban az ott élő magyarságot is érintő programokról és lehetőségekről.

UNIÓS ÉRTEŚÍTŐ

AZ ELSŐ SZAKLAP AZ EURÓPAI UNIÓS TÁMOGATÁSOKRÓL

ROMÁNIA

az ADAPTATIO szerkesztésében

Határok nélkül

Két interregionális fejlesztési operatív program indul

A Fejlesztési, Középítkezési és Lakásügyi Minisztérium két operatív programmal kapcsolatos memorandumot mutatott be a legutóbbi kormányülésen. A 2007-2013 időszakra szóló Dél-Kelet Európa Operatív Program keretében Románia uniós pénzeket hívhat le határokon átnyúló és interregionális együttműködési tervekhez. A program célja a térség területi kohéziójának növelése, illetve a fenntartható fejlődés megvalósítása. A Dél-Kelet Európa Operatív Program összértéke több, mint 245 millió euró, ennek 84%-át az Európai Unió állja regionális fejlesztési alapokból, a többit a programban részt vevő tizenhét ország biztosítja társfinanszírozás útján. Románia a program összértékének 33 százalékát, pontosabban több, mint 80 millió eurót használhat fel önkormányzatok, központi intézmények tervei alapján. Hazánk társfinanszírozási része 13 millió euró, egy-egy terv értéke másfélmillió euró.

A 2007-2013-ra vonatkozó INTERREG IV. Operatív Program keretében Románia uniós forrásokat használhat fel a tudásalapú gazdaság fejlesztését, a versenyképesség növelését, a környezet védelmét, illetve tisztán tartását célzó projektekhez. A program célja a régiófejlesztési politikák hatékonyságának, a versenyképességnek, valamint az interregionális együttműködésnek növelése. Az INTERREG IV. Operatív Program összértéke 405 millió euró, ennek 79 %-át az uniós biztosítja regionális fejlesztési alapokból, a többit a programban részt vevő huszonhét ország biztosítja társfinanszírozás útján. Románia több mint 17 millió eurót használhat fel önkormányzatok, központi intézmények projektjei alapján, az ország társfinanszírozási része 2 millió euró.

Említésre méltó még a Fekete-tenger térségének fejlesztését szorgalmazó kezdeményezés, melynek koordinátora szintén a Fejlesztési, Középítkezési és Lakásügyi Minisztérium, valamennyi partner közös érdekein alapul. Jelzés értékű a most előkészítési stádiumban levő, tíz ország együttműködésére vonatkozó program – mondta Borbély László fejlesztési, középítkezési és lakásügyi miniszter a Fekete-tenger térségén belüli 2007-2013-as Együttműködési Operatív Programot ismertető nemzetközi konferencián.

A határmenti vidékek gazdasági fellendítését, a környezet feljavítását, a szennyezés megfékezését, valamint az interkulturális megismerést szorgalmazó program összértéke 17 millió euró, ennek 10 százalékát tervek szintjén társfinanszírozással a program keretében együttműködő tíz fekete-tengeri ország (Örményország, Azerbajdzsán, Bulgária, Görögország, Grúzia, Moldova, Oroszország, Törökország, Ukrajna, Románia) biztosítja. A beruházás oroszlanrészét az Európai Unió adja jószomszédosági (ESZP), valamint regionális fejlesztési (FEDER) alapokból.

A Fekete-tenger térségének fejlesztését szorgalmazó kezdeményezés, melynek koordinátora a Fejlesztési, Középítkezési és Lakásügyi Minisztérium, valamennyi partner közös érdekein alapul. A programot legkésőbb az év végéig az Európai Bizottság elé terjesztik, és remélhetőleg 2008-tól elkezdődhet a legelső tervek gyakorlatba ültetése.

„Tekintettel a térség fontosságára a beruházásra szánt uniós alapok kibővítését szorgalmazzuk” – hangsúlyozta Borbély László.

Regionális Operatív Program

Idén 400 millió euró

Románia még az év vége előtt mintegy 60 millió eurós előleget kaphat a Regionális Operatív Program (ROP) keretében a 400 millió eurós értékű megkötendő szerződésekre, jelentette be tegnap a Román Kereskedelmi és Iparkamara által rendezett uniós területfejlesztési konferencián Borbély László fejlesztési miniszter. „Az idén a Regionális Operatív Program keretében 400 millió euró értékben kötünk szerződéseket. Ezeket a szerződéseket várhatóan október-november táján írhatjuk alá, s ebben az esetben előlegként még az idén folyósítják a 15 százalékos előleget” – magyarázta a tárcavezető. A fej-

lesztési miniszter kifejtette, hogy a következő hét évben a strukturális alapokból a ROP segítségével 3,72 milliárd euró hívható le. A program elfogadása után, rögtön elkezdik a fejlesztési alaphoz jövő első finanszírozási összegek lehívási procedúráját. Jelenleg 90, a Phare-tartalékból megmaradt terv indulhat, amelyek közül 13 terv esetében az előtanulmányok, valamint a műszaki tervek elkészültek, sőt további 47 Phare tartalék-terv esetében az előtanulmányt is véglegesítették, a műszaki tervek elkészítése pedig folyamatban van. Az első 13 terv értéke meghaladja a 189 millió eurót.

Késnek, de jó készülni

Vidékfejlesztési támogatások

Az előcsatlakozás folyamán vidékfejlesztésre szánt uniós támogatásokat elsősorban a Sapard-program révén lehetett lehívni, a csatlakozás után ez immár a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Európai Alap és a Halászati Európai Alap román rövidítése keretében lehet. Az alapok azonban még nem hozzáférhetők, mert a kifizetés csak a 2007-2013-as időszakra szóló Nemzeti Vidékfejlesztési Program keretében lehetséges, ezt azonban még nem hagyta jóvá az Európai Bizottság. A kifizetési és a vidékfejlesztési ügynökség ennek ellenére megkezdte a lehetőségek széles körű ismertetését. Szükség is van erre, hiszen a fejlesztési elkép-

zelések mentén kell majd összeállítani a pályázatokat. A Nemzeti Stratégiai Terv, mely alapja lesz a fejlesztési programnak, négy fontos fejlesztési pillért határoz meg: a mezőgazdasági termelés és erdőgazdálkodás, valamint a hozzá tartozó feldolgozóipar átalakítása és fejlesztése; a biodiverzitás, a természeti környezet fenntartása; a vidéki infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése; valamint a helyi adminisztráció hatékonyságának növelése. Ezeken a területeken lehet tehát fejlesztési elképzeléseket kidolgozni, hogy a pályázatok meghirdetésekor azonnal lehessen lépni.

– munkatársunktól –

az ADAPTATIO szerkesztésében

Belgrád együttműködik

Az EU és Szerbia között folytatódnak a társulási és stabilizációs tárgyalások

2007. június 13-án az Európai Unió felújította Szerbiával a több, mint egy éve, 2006. május 3-án felfüggesztett társulási és stabilizációs tárgyalásokat.

A két fél között már 2005 novemberében megkezdődtek a tárgyalások, de az Európai Unió tavaly megszakította azokat, mert úgy ítélte meg, hogy Belgrád nem mutat megfelelő együttműködést a jugoszláviai háborús bűnök kivizsgálására létesített hágai nemzetközi törvényszékkel, s nem tesz kellően határozott erőfeszítéseket a megvádolt személyek, különösen Ratko Mladic, a boszniai szerb haderő volt parancsnoka elfogására.

Ez év elején Brüsszel már kilátásba helyezte a tárgyalások felújítását annak érdekében, hogy Szerbiában a választásokon az EU-párti, demokratikus erők nyerjenek teret. A választások az ő győzelmüket hozta, de a kormány-alakítási tárgyalások hónapokig elhúzódtak. Az események 2007. május közepén gyorsultak fel, amikor is több hónapnyi huza-vona után végül is felállt Szerbia új demokratikus kormánya, a korábbi miniszterelnök, Vojislav Koštunica vezetésével.

Az új kormány a korábbi halogató lépésekkel ellentétben pár nap alatt elfogta, és kiadta Hágának Zdravko Tolimirt, a Boszniai Szerb Köztársaság volt tábornokát, aki Ratko Mladic egyik legközelebbi munkatársa volt. Ez volt az első eset egyébként a bosznia-hercegovinai háború befejeződése óta, hogy a Szerbiai Köztársaság rendőrsége egy kulcsfontosságú hágai vádlottat le-

tartóztatott (Tolimir letartóztatása után egyébként még öt szerb hágai vádlott van szökésben: Ratko Mladic, Radovan Karadžić, Goran Hadžić, Vlastimir Dordevic és Stojan Đupljanin).

Tolimir elfogását nem pusztán Brüsszel, de a belgrádi magatartást Brüsszelnél jóval szigorúbban megítélő Carla del Ponte, a nemzetközi törvényszék főügyésze is úgy értékelte, hogy javult a szerb hatóságok együttműködése Hágával. Ez a változás vezetett a tárgyalások mostani felújításához.

2007. június 13-án az Unió részéről Olli Rehn bővítési biztos, Szerbia képviselőjében pedig Božidar Delic miniszterelnök-helyettes vett részt a tárgyalásokat felújító brüsszeli ülésen.

Delic kijelentette, hogy az egyezmény akár egymilliárd eurónyi uniós fejlesztési forrást is jelenthet országának az elkövetkező négy évben.

Delic azt szeretné, ha Szerbia 2008. második felében (a francia EU-elnökség alatt) megkapná a hivatalos EU-tagjelölti státust, s erről már a közeljövőben beszélni fog Bernard Kouchner francia külügyminiszterrel. (A csatlakozásra váró nyugat-balkáni országok közül eddig Macedónia kapta meg ezt a státust, Horvátország pedig már meg is kezdte a tárgyalásokat.) Rehn szónvivője, Nagy Krisztina korábban úgy fogalmazott, hogy elvileg a tárgyalások 2-3 hónap alatt befejeződhetnek Szerbiával, de lezárásuk attól függ, hogy Belgrád teljes mértékben együttműködik-e a hágai nemzetközi törvényszékkel.

Vajdaság jogosult az EU előcsatlakozási alapjaira

Bojan Pajtic, a Tartományi Végrehajtó Tanács elnöke bejelentette, hogy a Vajdaságnak engedélyezték az Európai Unió csatlakozás előtti alapjaiban való részvételt. Pajtic kijelentette, hogy Vajdaság a regionális fejlesztési programokra és az EU régióival való együtt-

működésre is támogatást kapott az EU előcsatlakozási alapjaiba való részvételre. Pajtic ugyanis találkozott Miroslav Lucityal szlovén, Gerhard Jandl osztrák és Igor Furdik szlovák nagykövettel, az Európai Bizottság és az Európai Újjáépítési Ügynökség tagjaival.

Jószomszédság

Eurorégiós gazdasági együttműködés Szerbia és Románia között

A Románia–Szerbia Szomszédsági Program által finanszírozott, az „Eurorégiós partnerség a versenyképességért” elnevezésű projekt keretében Temesváron együttműködési megállapodást írt alá a Temes Megyei Gazdasági Kamara, valamint a Nagyikindai és a Nagybecskereki Körzeti Gazdasági Kamara.

A projekt magába foglalja egy tájékoztató anyag elkészítését, hogy a gazdaság és a nyilvánosság jobban megismerje a szomszédos régiókat, a Temes vidékét, Közép- és Észak-Bánátot, valamint további célja, hogy informáljon a szerbiai és romániai gazdasági lehetőségekről és feltételekről. Ugyanakkor a projekt keretébe tartozik a kivitelre termelők adatbázisának elkészítése, szemináriumok rendezése, delegációk kölcsönös látogatása, üzleti kapcsolatok és partnerek felkutatása.

Szintén a Románia–Szerbia Szomszédsági Program támogatásával kerül megvalósításra a szerbiai Csóka és romániai Deta községek együttműködése. A Temes megyében található Deta sok tekintetben, méretét és lakosságának számát alapul véve, hasonlít Csókához. A két önkormányzat az ún. Kisprojekt alapnál a két közösség közötti kulturális és sport együttműködésre nyert támogatást, amelynek lényege a határon átnyúló művelődési és sportkapcsolatok elmélyítése, egymás szokásainak, kultúrájának a megismerése.

A projekt keretében 2007. június 8-10-én több mint ötvenfős csókai küldöttség járt a Detán, ahova ezúttal a sportolók utaztak.

– munkatársunktól –

Magyar-szlovák párbeszéd

Nagy az elszántság

Véget ért Robert Fico és Gyurcsány Ferenc találkozója, amelynek lezárásaként újságírók jelenlétében aláírták a kormányközi egyezményt a határmenti hidak és úthálózatok felújításáról. A megbeszélés konstruktív volt, kerülték a kényes témákat. Fico következetesen „Gyurcsányi”-ként emlegette Gyurcsányt a sajtótájékoztatón. A Selye Egyetem is szóba került, és Gyurcsány megemlékezett Malina Hedviget is.

A két miniszterelnök megbeszélésén az utóbbi hónapok kölcsönös vádaskodásai helyett a jövőre koncentrált, ezt tükrözi az Ipoly-hidak és a hozzájuk tartozó úthálózatok rekonstrukciójáról szóló megállapodás aláírása is. Így tehát nem vitatták meg a Slota-féle párt kormánytagságából adódó feszültségeket. 2010-re viszont lehet Kassa-Miskolc gyorsforgalmi út, és jövőre elkészülhet egy közös történelmi kiadvány.

Mindkét fél részéről nagy az elszántság a standard együttműködés kialakítására – közölte Fico a közös sajtótájékoztatón. Találkoznunk kell annak érdekében, hogy nemzeteink, országaink sorsát előremozdítsuk – mondta a szlovák miniszterelnök.

Gyurcsány Ferenc hangsúlyozta, hogy a konstruktív, őszinte légkörben felvetette a Regionális és Kisebbségek Nyelvi Chartája szlovákiai érvényesítésének lehetőségeit, a révkomáromi Selye János Egyetem mesterfokú képzésének akkreditációjával kapcsolatos gondokat, s más időszervi kérdéseket is. Vendéglátója pedig a magyarországi szlovák iskolák támogatásának fontosságáról beszélt.

A két miniszterelnök szerint egy magyar-szlovák történész vegyes bizottság már jövőre megjelentet egy kiadványt, amely egy közös nézőpontot kínálna a két ország közös történelmének vitatott időszakaira. „Vannak dolgok, amelyekben sohasem egyeznek majd meg, de ahol lehetséges, ott próbáljuk meg,” mondta Fico ezzel kapcsolatban. Osszel, várhatóan októberben aláírásra kerül az Ipoly-hidak megépítéséről szóló államközi szerződés, Fico pedig biztos abban, hogy még ebben a választási ciklusban megépül a Kassa-Miskolc közötti autópálya, amely lehetővé tenné Szlovákia lakosai számára a magyar autópályarendszer kihasználását.

Sikeres projektek

Bemutató a Földművelésügyi Minisztériumban

2004–2006 között a Mezőgazdaság és a Vidékfejlesztés ágazati operációs program keretében több, mint háromezer tervezetet nyújtottak be az ágazati termelők.

Ezekben a mezőgazdasági termelés, a termékek feldolgozásának javítása, az erdőgazdálkodás, a halgazdálkodás, a folyamatosan

fenntartható fejlődés célkitűzéseinek megvalósítása érdekében az ágazat fejlesztési céljait követő beruházások finanszírozására uniós forrásokból igényelték pénzeszközöket. A megvalósított sikeres tervezetekből azzal a céllal nyitottak május 7-től a hónap végéig tartó bemutatót a Szlovák Földművelésügyi Minisztérium

épületében, hogy a 2007-2013-as új költségvetési időszakra vonatkozó támogatási igénylések kérvényezői számára mintát és ösztönzést jelentsenek. E források felhasználása révén a mezőgazdasági termelés hatékonyságának növelése, a vidéki la-

kosság életszínvonalának emelése mellett kiemelt hangsúlyt kap a környezet védelmének javítása, az állatok jólétéről való gondoskodás és az élelmiszerek minőségének és biztonságának garantálása.

Idén elapadtak az európai uniós agrárpénzek

Nem jut pénz fejlesztésre

Szlovákia csak áprilisban terjesztette Brüsszel elé az európai uniós vidékfejlesztési program koncepciójának finanszírozási tervét, ami Michael Mann, az uniós agrárbiztos szóvivője szerint mintegy öthónapos késést jelent, ráadásul érdemben még nem is foglalkoztak a pozsonyi dokumentummal. A késlekedésnek komoly ára van, ugyanis következményeként idén eddig egyetlen koronát sem láttunk az akár 10 milliárd koronát kitevő uniós mezőgazdasági támogatásokból. Magdalena Fajtová, a földművelési minisztérium szóvivője lapunk érdeklődésére közölte, az a veszély nem fenyeget bennünket, hogy végleg elesünk a brüsszeli pénzforrásoktól, legfeljebb az összeg kifizetésének egy része áttolódik 2008-ra. Szerinte a

jelzett keretből a második félévben 5 milliárd korona feletti összeget utalnak át farmereinknek. A szóvivő úgy tudja, életképes, a kritériumoknak megfelelő projektumokból nincs hiány, ami a folyósítások egyik fontos feltétele. A jelzett késlekedés összességében mégis azt eredményezi, hogy a gazdáknak a pénzforrások átmene- ti elapadása miatt át kell értékelniük eddigi fejlesztési, beruházási koncepcióikat, kevesebb traktort, kombájnt, agrártechnikai eszközt tudnak vásárolni. Vladimír Kocárik, az agrárvállalkozók szövetségének főnöke szerint a szaktárca felelőtlen hozzáállása miatt jelentősen csökken az egész ágazat versenyképessége.

– munkatársunktól –

PÁLYÁZATÍRÁS, TANÁCSADÁS

- Pályázati tanácsadás: pályázatfigyelés, pályázatírás, pályazatkészítés
- Szakértői tevékenységek, fejlesztési tervek, megvalósíthatósági tanulmányok
- Képzések, konferenciák, információs napok, pályázat-előkészítő tréningek
- Tájékoztatás: uniós pályázati információk magyar nyelven, szakmai kiadványok terjesztése: Uniós Értesítő
- Eupalyazat – az első magyar nyelvű pályázati portál, ahol az összes helyi, uniós és magyarországi kiírás elérhető

Románia

Szlovákia

Szerbia

Az ADAPTATIO cégcsoport magyarországi tapasztalatokra építve két éve kezdte el tevékenységét a fenti országokban. Elsődleges feladata minél több határon túli magyar szervezet eredményes pályázati tevékenységének az elősegítése, valamint a helyi pályázati szakemberhálózat kiépítése.

ADAPTATIO-E S.R.L.

540349 Marosvásárhely,

Lamaitei 25/10

Tel: +40-745-265759

info@adaptatio.ro

www.eupalyazat.sk

ADAPTATIO-F S.R.O.

Tel: 0908/663-492

+421-/35790-40-37

info@adaptatio.sk

www.eupalyazat.ro

ADAPTATIO-D d.o.o.

24400 Zenta,

Szép u. 15.

Tel: +381-64-160-4686

info@eupalyazat.co.yu

www.eupalyazat.co.yu

MINDEN, AMI PÁLYÁZAT, MAGYARUL

Aditus-projektek

TISZTELT OLVASÓNKI!

MOSTANI SZÁMUNKBAN KIADÓNK, AZ ADITUS KFT. TANÁCSADÓI ÁLTAL KÉSZÍTETT ÉS MENEDZSELT ÁVOP-PÁLYÁZATOK KÖZÜL VÁLOGATTUNK.

Mezőgazdasági célú külterületi úthálózat fejlesztése Medgyesegyházán

A projektet és a hozzá kapcsolódó pályázatot Medgyesegyháza Nagyközség Önkormányzata készítette elő és nyújtotta be. Medgyesegyháza a Dél-Alföldi Régióban, Békés megye déli részén található, a leghátrányosabb helyzetű kistérségek egyikeiben. A fővárostól való távolsága és elérhetőségi mutatói kedvezőtlenek. A település lakossága 5666 fő, az országos átlagot meghaladó a munkanélküliség, az óvodai és iskolai ellátásban részt vevők jelentős része hátrányos helyzetű, jelentős a romák aránya. A település lakosságának létformáját a következő szociológiai kifejezésekkel jellemezhetjük: kétkeresős családmódel csökkenése, megszűnése; a munkanélküliség terjedése; romló életszínvonal. A települést elkerülték a külföldi tőkebefektetések, ugyanakkor a nagy foglalkoztató vállalatok nagyrészt megszűntek, leépítéseket hajtottak végre, így a településen magas a munkanélküliség (18% fölötti). A településen élők elsődleges megélhetési forrása a dinnyetermesztés.

KIINDULÓ HELYZET, TEVÉKENYSÉGEK

A településről a Deák Ferenc utcán lehet eljutni a fejlesztendő külterületi útszakaszra. Az út szilárd aszfaltburkolatú, de csak egy sávban járható, fokozott terhelése miatt állapota rossz és fokozatosan romló. A fokozott terhelés egyértelműen a településen folyó dinnyetermesztéssel hozható összefüggésbe. Az út mellett telephellyel rendelkező, a kistérségben megtermelt dinnye értékesítésével foglalkozó mezőgazdasági vállalkozások miatt nyáron napi 50-60 kamion és 80-100 kisteherautó fordul meg az útszakaszon. A fejleszteni kívánt külterületi útszakaszon való közlekedés munkagépekkel és szállítójárművekkel különösen csapadékos időjárás esetén nagy nehézségekbe ütközött. A projekt fókuszában a Deák Ferenc utca külterületi szakaszának a felújítása szerepel (1,5 km hosszon). A megvalósítás az út kitérésével kezdődik. Ezt követően a szükséges átereszek javítása, kiépítése történik meg, a meglévő útburkolat és alaprétegük részleges felmarása, a törmelék elszállítása, majd az úttör kialakítása és az alapozás (fagyvédő réteg kavicssterítéssel, tömörítéssel) következik. Ezt követi a pályaszerkezet (ívek, kereszteződések és csatlakozások) kiépítése a tervben engedélyezett rétegreddel (20 cm bányakavics védőréteg, 25 szórt útalap, 7 cm K20 ragasztott aszfaltréteg és 6 cm AB-12/F jelű aszfalt kopóréteg) Zárásként elkészül a padka rendezése és a vízelvezetés, a közlekedési táblák (6 db) a helyükre kerülnek, felfestik a közúti jelzéseket, majd forgá-

lomba helyezik az utat. Tekintettel az egyre nagyobb teljesítményű és tömegű erő- és munkagépekre, igen nagy teherbírási pályaszerkezet kiépítése szükséges.

A PROJEKT INDOKOLTSÁGA

A dinnye termesztésének logisztikai háttereként a nyári időszakban nagyarányú teherautó-forgalom zajlik a kistérségben. A forgalom jelentős része érinti a Medgyesegyházán található Deák Ferenc utcát, illetve annak külterületen folytatódó szakaszát. A fejlesztendő út mellett elsősorban a dinnyetermesztéssel- és értékesítéssel foglalkozó vállalatok telephelyeit találjuk. A dinnyetermesztésnek nagy hagyományai vannak a településen és a kistérségben, számos család és vállalkozás köszönheti ennek a gyümölcsnek a megélhetését (a mindennapi életben betöltött központi szerepet jelzi a minden évben megrendezett dinnyefesztivál is). A megnagyobbodott forgalomterhelést az út műszaki paraméterei nem tudják kielégíteni, ezért szükségessé vált a külterületi szakasz megerősítése, kiszélesítése, illetve szilárd útburkolattal való ellátása. A fejlesztés megvalósulásával megépítésre kerülő aszfaltút munkagépek és egyéb gépek közlekedését is lehetővé teszi, így új funkciók letelepedése várható. A munkák elvégzését indokolja az is, hogy a Békés megye területfejlesztési terveiben szerepel a Békéscsaba-Medgyesegyháza út kiépítése, amely a most kiépítendő útszakaszon csatlakozik be Medgyesegyházára. Számos korábbi hasonló fejlesztés eredménye igazolja az infrastrukturális beruházások létjogosultságát, szükségességét, de az infrastruktúra fejlesztését a település önréből nem képes megoldani. A nagyközség költségvetésének teherbírási csak ütemezetten, több évre áthúzódóan, lakossági és külső források bevonásával teszi lehetővé a célok megvalósítását. A fejlesztés megvalósulása hozzájárul a térségben élők életkörülményeinek javításához, a közlekedési infrastruktúra jelentős fejlődéséhez, valamint megkönnyíti a mezőgazdasági termények felvevő helyekre való szállítását is, csökkenti a veszteségeket, amelyek a termék előállítása és szállítása során jelentkeztek korábban.

A PROJEKT CÉLJAI

A fejlesztés közvetlen célja önkormányzati tulajdonban lévő külterületi részen egy olyan aszfaltút megépítése, amely a környé-

ken mezőgazdaságból élő lakosság, illetve a mezőgazdasági vállalkozások közlekedési feltételeit javítja. Meghatároztuk a hosszú távú célokat (Legfőbb cél a településen és vonzáskörzetében élők életszínvonalának emelése; sokan élnek a mezőgazdaságból, ezért javítani kell a mezőgazdasági tevékenység hátterét adó infrastruktúra színvonalát; az infrastruktúrális feltételek meglétével javítani a település foglalkoztatási szerkezetét, növelni a vállalkozások jövedelemtermelő képességét; segíteni a helyi mezőgazdasági vállalkozások megerősödését; a település és a kistérség könnyebb és gyorsabb elérését segítő, a megye területfejlesztési tervében szereplő Békéscsaba-Medgyesegyháza út megépítése). A hosszú távú stratégiai célokat a rövidtávú célok megvalósításával érjük el (külsőterületi úthálózat javítása; az út mellett fekvő mezőgazdasági vállalkozások, illetve mezőgazdasági külterületek könnyebb megközelíthetősége; a kistérségi dinnyetermelő őstermelők- és vállalkozások értékesítésének segítése; a Békéscsaba-Medgyesegyháza összekötő út helyi előkészítése).

EREDMÉNYEK ÉS REGIONÁLIS, ÁGAZATI HATÁSOK

A projektnek a kistérségben jelentkező közvetlen hatásai emelendők ki (Dinnye szállításának egyszerűsítése, gyorsabbá tétele; a dinnye-értékesítés magasabb színvonalra emelése; a gazdák külterületi földjeinek jobb megközelíthetősége; együttes hatás-

ként a település felértékelődése). A projekt gyengébb, közvetett hatásai csak hosszú távon jelentkeznek, nehezen számszerűsíthetők (Javulnak az értékesítés esélyei; újabb vállalkozások települhetnek a szilárd út mellé; javul az utca lakosságának életminősége; fejlődésre képes gazdaságok számának növekedése; a vidéki életminőség romlása megáll; csökken a fokozódó elvándorlás, elnéptelenedés). A tervezett beruházás olyan gazdasági növekedést, innovációt indíthat el, amely szinapszisként behálózva a térség gazdaságára jelentős hatást gyakorolhat. A mezőgazdasági termelés hatékonyabbá válik, a termékek feldolgozottsági szintje és minősége emelkedik, növekednek a piaci ismeretek és az értékesítés lehetőségei, ezáltal a helyi jövedelemszerzés lehetőségei is. A gazdasági érték mellett igen figyelemre méltó a fejlesztés társadalmi és környezeti hatása, hiszen a vidéki lakosság életkörülményeinek javulásával az elvándorlás csökken, a vidéki értékek megóvása biztosított. Elindulhatnak olyan magán és egyéb beruházások, amelyeknek a hozzáadott értéke a közeli jövőben jelentkezik. Összességében a beruházás hozzájárul a gazdaság modernizálásához, a munkahelyteremtéshez, a környezetvédelem szempontrendszerének a gazdaságba történő integrálásához, a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növeléséhez és a szolgáltatás minőségének javulásához.

*Szél Adrián
tanácsadó
Aditus Kft.*

Mezőgazdasági feltáró út építése Hódmezővásárhelyen

Hódmezővásárhely a Dél-alföldi régióban, Csongrád megye tiszántúli részén, a Körösök és a Maros folyó által határolt területen helyezkedik el. A város gazdaságában a mezőgazdaság – versenyképessége, termelési potenciálja, termelési értéke, a foglalkoztatottság, a lakosság érintettsége okán – igen jelentős. A zömében kiváló minőségű termőterület termelési szerkezetében – korábban is és jelenleg is – a szántóművelés, valamint a hozzá kapcsolódó állattenyésztés és állattartás a meghatározó. A rendszerváltást követő birtokszerkezeti átalakulás után a kárpótlás révén kialakult kiscgazdaságok és az átalakult nagygazdaságok a tradícióra, a szaktudásra és a meglévő eszközellátottságra alapozva a korábbi termesztési gyakorlatot folytatják.

Hódmezővásárhely – hatalmas külterületének köszönhetően – Budapest után a legnagyobb területű település, ahol jelentős külterületi lakónépesség is él. A külterületi utak hossza 184 km, amelyből csak 8,2 kilométernyi kiépített. Jelentősen megnehezíti a város külterületi és a várostól távol eső településrészek (Szikáncs, Batida, Erzsébet, Kútvölgy) közel 4000 lakójának és a mezőgazdaságban dolgozóknak a helyzetét a kiépített külterületi úthálózat hiánya. Jelenleg a városhoz tartoznak közigazgatási értelemben az egykori falvak, tanyaközpontok, tanyabokrok. Ezek a város külterületét tekintve sugár irányú szilárd burkolatú úton csatlakoznak a városhoz. Közöttük közvetlen kapcsolat szilárd burkolatú úton keresztül nincs. Ezért szilárd burkolatú úton csak a várost érintve közelíthető meg egyik külterületi részből a másik. Különösen csapadékos időjárás esetén egyes utak járhatatlanok, egyes

településrészek pedig csak a városon keresztül, nagy kerülővel érhetők el. Ez jelentős környezeti terhelést jelent az ott élők számára, illetve a szállítási költségek magas aránya miatt a mezőgazdasági termelők jelentős versenyhátrányba kerülnek. A külterületi részek közlekedési forgalma nagyrészt mezőgazdasághoz kötődő, kisebb részt a lakónépesség mindennapi igényeit elégíti ki. A mezőgazdasági termékek elsődleges feldolgozása is ezeken a településrészeken történik meg.

Valamennyi önkormányzati célú külterületi útépítés egy közös cél megvalósítását szolgálja: ún. külső gyűrű megépítését a város körül. Az utak megépültével mind a város, mint az állami tulajdonú számozott utak forgalmi terhelése csökken – a balesetveszéllyel és a környezeti terheléssel együtt csökken. Ugyanakkor a mezőgazdasági területek, létesítmények megközelíthetősége jelentősen javul, az ingatlanok forgalmi értéke nő, biztonságosabbá válik a termelés, a betakarítás, egyúttal a külterületi lakott részek a város érintése nélkül is közvetlenül elérhetők lesznek.

Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata – a kistérség Agrárstruktúra és Vidékfejlesztési Programjában megfogalmazott célokhoz igazodva – a város közigazgatási területén belül lévő mezőgazdasági területek és tanyák elérhetőségének javítását tűzte ki célul.

Az év nagy részében a talajadottságok miatt a mezőgazdasági területek és a tanyák megközelítése gondot jelent. Kis mennyiségű csapadék is használhatatlanná teszi az utat. A földúton gyakori a

mezőgazdasági gépek mozgása, és az esős időszakban a keletkezett barázdák, kátyúk, mély keréknyomok miatt az út használhatatlanná válik. Gyakran a közlekedők a művelt területeken haladva kerül ki ezeket a részeket, ezzel jelentős kárt okozva a terményekben. Az út mellett elhelyezkedő földtulajdonosok, agrár-vállalkozók termelési és szállítási feladatokat végeznek ilyen rossz körülmények között is.

A jelenlegi útfenntartás jelentős többletköltségeket (fenntartás, karbantartás) ró az önkormányzatra, de a tanyasi emberekre és mezőgazdasági vállalkozókra is. Az aszfaltburkolat elkészültével ezen költségek jelentősen csökkennek, amelynek már hatása rövid távon jelentkezik.

Az önkormányzat az infrastruktúra fejlesztését ütemezetten kívánja megvalósítani, azt önerőből nem képes megoldani. A város költségvetésének teherbírása csak ütemezetten, több évre áthúzódóan, lakossági és külső források bevonásával teszi lehetővé a célok megvalósítását.

A fejlesztési elképzelések megvalósítása érdekében az önkormányzat az elmúlt évek során több pályázatot is benyújtott az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP) mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése jogcímen belül a „Kimonodottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló szám nélküli külterületi utak és a hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása (Kódszám: 3.2.21)” intézkedésre. A projektek előkészítésének első lépése az igények felmérése, az esetleges források bevonása és az érintettek tájékoztatása érdekében az érintett földtulajdonosok és gazdálkodók megkeresése volt. A fej-

lesztési elképzelések fogadtatása rendkívül kedvező volt a lakosság körében.

A benyújtott pályázatok eredményesek voltak, Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata a 228.095.938 Ft összköltségű beruházások megvalósítására 171 millió Ft vissza nem térítendő támogatást nyert el. A szerződéskötést követően elkezdődött a kivitelező kiválasztását célzó közbeszerzési eljárás lebonyolítása, hamarosan a kivitelezési munkák is megkezdődnek.

Az önkormányzat prioritásként kezeli a külterületi lakosság esélyegyenlőségének növelését és életminőségének javítását. Mindig is különös hangsúlyt fektettek arra, hogy a külterületeken élők is jó színvonalú közszolgáltatásokban részesüljenek, habár ez a külterület kiterjedtsége miatt aránytalanul magas többletterheket ró az önkormányzatra. A Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács által mintegy 7 millió forinttal támogatott, Magyarországon még példanélküli projekt keretében a tanyaközpontokban 14 db szelektív hulladékgyűjtésre alkalmas gyűjtőszigetet alakítottak ki, amelyre a fogyasztói szokások megváltozása miatt fokozott igény jelentkezik.

A külterület fejlődését megcélzó projektek eredményeként a város és a tanyák lakosságának életminősége javul, a környezeti terhelés csökken, és a mezőgazdasági termelők versenyképessége növekszik a szállítási költségek csökkenésének köszönhetően.

Petri Márta
Tanácsadó
Aditus Kft.

Pálháza városának AVOP-pályázata

Pálháza Város Önkormányzata 2005 áprilisában adta be pályázatát az AVOP, „Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése” (Kódszám: 3.2) című intézkedés, „Helyi piacok és felvásárlóhelyek felújítása, átalakítása, bővítése és újak létrehozása (Kódszám: 3.2.23)” című alintézkedésre. A pályázat címe: „Helyi piac és felvásárlóhely kialakítása Pálházán” volt. Az alintézkedésben 65%-os támogatási intenzitás mellett, maximum 25.000.000 Ft vissza nem térítendő támogatást lehetett igényelni, a pályázótól függően (mezőgazdasági vállalkozás, vagy önkormányzat) nettó vagy bruttó. A pályázatban elszámolhatóak és támogathatóak voltak (12%-os költségek) a pályázatkészítés és menedzselés, a tervezés, a műszaki ellenőrzés, valamint a közbeszerzés költségei is.

A PÁLHÁZA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA ÁLTAL BENYÚJTOTT PÁLYÁZAT RÉSZLETEI RÖVIDEN

Az önkormányzat a pályázatot a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Regionális Iltetékességű Kirendeltségéhez (Miskolc) nyújtotta be. A hiánypótlás után két héttel, 2005 júniusában befogadták a pályázatot. Az önkormányzat 2006 februárjában kapta meg a hivatalos értesítőt arról, hogy a pályázat nyert. A támogatási szerződés megkötése után (2006. május 24.), 30 napon belül megkezdte az önkormányzat a közbeszerzési eljárást, majd ennek lezárultát

követően megkezdte a nyertes kivitelező kiválasztásával a beruházás megvalósítását. A közbeszerzési eljárás nyertes kivitelező a pályázatban rögzített áron vállalta el a munkát. Az eredeti pályázatban meghatározott megvalósítási és elszámolási időpontokat (mérőföldkövek) többször kellett módosítani, egyrészt azért, mert a kivitelező nem tudta tartani a munkateltjesítési határidőket, másrészt az önkormányzat előfinanszírozási gondjai miatt.

A PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÉRFÖLDKÖVEI

A PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÉRFÖLDKÖVEI

1. TÁBLÁZAT

MÉRFÖLDKŐ	Időpont
1. Terepmunkák	2006. augusztus 31.
2. Csarnoképítés	2006. november 17.
3. Szociális Blokk építése	2006. december 15.

A beruházáshoz szükséges önerőt (35%) az önkormányzat hitel felvételével biztosította, hogy a fejlesztés lezárultával igényelhesse az államtól a BM-EU önerőt, amely ennél a projektnél az önerő 60%-a volt. (2. táblázat)

2.3. A projekt kezdetének időpontja:	2006. július 1.
2.4. A projekt befejezésének időpontja:	2006. december 15.
2.5. Projekt elszámolható költségei (amennyiben ÁFA visszatérítésre jogosult, a támogatási hányadra eső, a PM arányosítási útmutatója szerint meghatározott, vissza nem igényelhető ÁFA összegével növelt összeg, egyébként az ÁFA-val növelt összeg):	35.567.467 Ft 100%
2.6. Projekt bruttó értéke:	35.567.467 Ft
2.7. Igényelt AVOP támogatás összege:	23.118.853 Ft 65 %

2. táblázat

A fejlesztésnek köszönhetően, a Pálháza város központjában kialakított piactér és felvásárlóhely lehetőséget fog nyújtani a helyi, illetve környező településeken élő őstermelők, mezőgazdasági vállalkozók, kiskereskedők árucikkeinek értékesítésére, valamint jó helyet fog biztosítani a XXI. századi igényeknek és Európai Unió normáknak megfelelő, rendezett körülmények közötti értékesítéshez. A terület az önkormányzat tulajdonában van, teher- és igénymentes. A közművek (világítás, gáz, ivóvíz, csatorna) biztosítva voltak. Eredetileg fűvel, cserjékkel, és elszórtan fákkal borított volt a megvalósítás helyszíne. A terület rendbetétele 2004-ben (bozótirtás, tisztítás) megtörtént, továbbá meddővel feltöltötték, valamint ideiglenes bejárókat és egy tűzcsapot is kialakítottak a helyszínen. A kiskereskedők eddig a Pálháza belterületén lévő összekötő úton árusították termékeiket kirakodóvásár jelleggel, évente négy alkalommal. A fejlesztést követően heti rendszerességgel szeretné az önkormányzat üzemeltetni az új piacot.

Az önkormányzat régóta tervezte a piac kialakítását, amellyel folyamatosná válna a mezőgazdasági termelők részvétele a helyben történő értékesítésben, az önkormányzat anyagi helyzete azonban ezt nem tette eddig lehetővé. Pálháza és térsége alapvetően vidéki jellegű, vagyis az emberek többsége a mezőgazdaságból, a hozzá kapcsolódó kereskedelmi tevékenységből és az idegenforgalomból (elsősorban falusi turizmus) él. A Hegyköz 14 települése számára (Pálháza központi szerepével és elhelyezkedésével a kistérségben, továbbá Hollóháza, Füzérkomlós, Nyíri, Bózsza, Nagybózsza, Füzér, Pusztafalu,

Kishuta, Nagyhuta, Filkeháza, Füzérkajata, Füzéradvány, Kovácsvágás, Vágáshuta) egyik kitörési pont a mezőgazdaság és a hozzá kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése és a térség által kínált turizmustermékek számának növelése.

A PROJEKT LÉTREHOZÁSÁNAK HOSSZÚ TÁVÚ STRATÉGIAI CÉLJAI

- Legfőbb cél a településen, és vonzáskörzetében élők élet színvonalának emelése.
- Megfelelő értékesítési csatorna biztosítása az előállított termékek számára.
- A helyi mezőgazdasági és idegenforgalmi vállalkozások megerősödésének segítése.

AZ OPERATÍV CÉLOK, AMELYEKET A PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSA SEGÍT

- Esztétikus és rendezett településképp kialakítása.
- A vegyespiac (népi készítmények) elősegíti a turisztikai programkínálat bővítését.
- A kistérségben lévő gazdálkodók és kiskereskedők értékesítésének segítése

A MEGVALÓSULT BERUHÁZÁS FŐBB PARAMÉTEREI

- Fedett eladótér (csarnok): 344,18 m²,
- Szociális blokk összesen: 44,82 m², ebből
- Jegykiadó, gombavizsgáló: 5 m²,
- Női mosdó: 2,28 m²,
- 2 db Női WC: 2*1,08 m², összesen 2,16 m²
- Férfi mosdó: 3,65 m²,
- Férfi WC: 1,08 m²,
- Mozgás korlátozott WC: 4,25 m²,
- Járdakészítés: 13,9 m²
- Terasz: 26,4 m²
- Csatorna (betonelemekből): 75m
- Tér és Járdaburkolat (Leier PIAZZA térburkoló kővel): 660 m²
- Szegély készítése: 311 m
- Betonpálya burkolat: 312,5 m²
- Térvilágítás kiépítése

A fejlesztés megvalósult és várható előnyei

- az áruszolgáltatás minőségi és mennyiségi javulása;
- kiszolgáló létesítmények létrehozása (jegykiadó, gombavizsgáló, vizesblokk);
- költségcsökkenés;
- a hazai és EU-s környezetvédelmi és élelmiszerhigiéniai követelményeknek való megfelelés;
- munkaerő számának növekedése;
- kezeletlen hulladék csökkenése;
- zöldfelület rendbetétele, gondozása.

A PROJEKT EREDMÉNYEIT SZÁMSZERŰSÍTŐ MUTATÓK ÉRTÉKEI (INDIKÁTOROK) A PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN

A három mérőföldkő kivitelezési munkálatainak elvégzését, és kifizetését, a pályázatba beépített egyéb költségek rendezését, valamint a három mérőföldkőhöz kapcsolódó támogatás-igény-

lési csomag leadását követően 2007 januárjában (az 1. és 2. támogatási-igénylési csomag hiánypótlása után) került sor az 1. és 2. mérőföldkő helyszíni ellenőrzésére. A helyszíni ellenőrzésen az MVH munkatársai mindent rendben találtak, így a jegyzőkönyvek átadásával befogadták a támogatási-igénylési csomagokat, amellyel engedélyt adtak a támogatás kifizetéséhez. A befogadás után a Magyar Államkincstár 60 napon belül utal a pályázati felhívás alapján. Pálháza Város Önkormányzata 2007. február közepén kapta meg az 1. mérőföldkőhöz tartozó támogatást. A 3. mérőföldkő elszámolás hiánypótlása 2007 márciusában volt, az utolsó helyszíni ellenőrzés azonban még nem történt meg. A fejlesztés időtartama alatt (2006. május 24. – 2006. december 15.) 3 projekt előrehaladási jelentés leadására volt szükség. További 2 monitoring adatlap leadása történt meg eddig: az első a szerződéskötést követően, a második pedig a záró mérőföldkő elszámolással együtt került leadásra. A projekt lezárása után 5 éven keresztül, minden év május 31-ig kell majd leadni, a projekt fenntartási/működtetési idején érvényes adatokkal, az ún. éves jelentéseket.

Svéd Szabolcs
vezető tanácsadó
Aditus Kft.

A PROJEKT EREDMÉNYEIT SZÁMSZERŰSÍTŐ MUTATÓK ÉRTÉKEI (INDIKÁTOROK) A PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN

3. TÁBLÁZAT

MUTATÓ	PÁLYÁZATI ADATLAP BEADÁSAKOR	PROJEKT FIZIKAI MEGVALÓSULÁSA UTÁN
Fejlesztéssel érintett mezőgazdasági vállalkozások száma (db)	28	61
Fejlesztéssel érintett települések száma (db)	0	14
Létrehozott/ felújított piacokkal, felvásárló helyeken az eladók száma összesen	40	82
Létrehozott/ felújított piacokkal, felvásárló helyeken az eladók száma összesen, ebből mg termelők aránya (%)	0	74,3
Fejlesztéssel létrehozott munkahelyek száma (db)		1
● ebből női munkahelyek száma (db)		1
Fejlesztéssel megtartott munkahelyek száma (db)		2
● ebből női munkahelyek száma (db)		0